

Årsberetning 2018

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Læsevejledning.....	4
Ydre vilkår	5
Befolkningsudvikling.....	5
Erhvervsudvikling i Aarhus	5
Tværgående resultater og ressourcer	6
Aarhus-målene	6
Hensigtserklæringer	7
Ressourcer	7
Afdelingernes resultater og ressourcer	13
Børn og Unge	13
Sociale Forhold og Beskæftigelse.....	19
Sundhed og Omsorg	26
Kultur og Borgerservice	32
Teknik og Miljø	38
Borgmesterens Afdeling	44
Tværgående indsatser	47
Effektiviseringer	47
Investeringsmodeller	48
Ledelsesinformation	48
Innovation	49
Velfærdsteknologi.....	49
Restanceudvikling	50
Indsatsen mod socialt snyd	50
Bilag	52
Aarhus Kommunes selskaber	52
Hensigtserklæringer	53

Forord

2018 viste igen, at det går rigtig godt i Aarhus - og i hele Østjylland. Som by og kommune byggede vi videre på den positive stemning og de gode erfaringer fra Kulturhovedstadsåret 2017. I 2018 fejrede vi som frivillighovedstad 2018 de mange frivillige og fantastiske ildsjæle, som bruger tid og kræfter på at gøre en forskel for byen og byens borgere. De bidrager til, at Aarhus opleves som og er 'en god by for alle' - det overordnede mål for udviklingen af Aarhus, som det nytiltrådte byråd vedtog i 2018.

Byrådet skal sammen med bysamfundet skabe rammerne for, at borgerne og virksomhederne kan udvikle sig. Netop udvikling er et nøgleord for Aarhus i disse år. Byen oplever en markant vækst i disse år - med flere borgere og flere virksomheder. De nye borgere og virksomheder kræver plads, og derfor oplever vi et massivt byggeboom, og en perlerække af store, spændende projekter og helt nye bydele skyder op. Det er byrådets mål, at udviklingen af byen hele tiden skal ske på en bæredygtig måde, så gode by- og lokalmiljøer fastholdes samtidig med, at der udvikles nye. Det har også været hensynet, da det nytiltrådte byråd med et bredt flertal inden sommerferien 2018 indgik en aftale om udvikling af byens udsatte boligområder. Aftalen indebærer, at der skal udvikles en by i social balance, bl.a. skal der foretages massive investeringer i de udsatte boligområder i samarbejde med boligorganisationerne.

Byens udvikling og behovet for massive investeringer i infrastruktur m.v. har sat sit tydelige præg på regnskabet for 2018. Det viser store mindreudgifter på driftsudgifterne i forhold til budgettet - bl.a. som følge af færre borgere på offentlig forsørgelse end forventet. På den anden side viser det også, at der er brugt væsentlig flere penge end budgetteret på investeringer i veje og generel infrastruktur, herunder på køb af Amtssygehuset, der skal udvikles til en ny bydel med både boliger og erhverv. Merudgifterne til investeringer i veje og infrastruktur er som udgangspunkt finansieret af midler, der er overført fra tidligere års budgetter, og derfor er der - trods et samlet underskud på 682 mio. kr. i regnskab 2018 - fortsat styr på økonomien i Aarhus Kommune. Regnskabet for 2018 udgør dermed et godt udgangspunkt for de kommende drøftelser om budgettet for 2020-2023.

Jacob Bundsgaard
Borgmester

Læsevejledning

Dette er Aarhus Kommunes årsberetning for 2018, der følger op på budgettet, som det fremgår af budgetredegørelsen for 2018.

På de følgende sider bliver du først præsenteret for de ydre vilkår, som har haft mest afgørende indflydelse på det forgangne års resultater.

Herefter følger en kort beskrivelse af byrådets overordnede resultater for 2018 samt en gennemgang af den økonomi, der ligger i regnskabet.

Efterfølgende indeholder årsberetningen afsnit med beskrivelser fra de enkelte magistratsafdelinger. De går tættere på afdelingernes respektive kerneopgaver, resultater og regnskab.

Til sidst i årsberetningen er der en nogle bilag med oversigter over bl.a. Aarhus Kommunes selskaber samt opfølgningen på hensigtserklæringerne fra budget 2018.

Regnskabet for 2018, som er beskrevet i denne årsberetning, danner udgangspunktet for budgetlægningen af 2020-2023. Når 2019 er gået, vil der i årsberetningen for 2019 blive fulgt op på de mål og den økonomi, som fremgår af denne budgetredegørelse.

Ydre vilkår

De ydre vilkår handler om det omgivende samfund. Om forhold, kommunens som udgangspunkt ikke på kort sigt kan påvirke, men som i vidt omfang definerer, hvordan kommunens indsatser og økonomi ser ud. Ændret lovgivning eller udvikling i kommunens befolkningssammensætning spiller ind på de indsatser, som kommunen skal give til byens borgere.

De væsentligste ydre vilkår - befolkningsudviklingen og beskæftigelses- og erhvervsudviklingen i og omkring Aarhus - beskrives nedenfor.

Befolkningsudvikling

Aarhus Kommunes befolkningstal har været støt stigende i mange år. Pr. 1. januar 2019 var der bosat 345.208 borgere i kommunen. Det svarer til 5,95% af den samlede befolkning i Danmark.

Udviklingen i løbet af 2018, der har været en stigning på i alt 4.896 borgere, har fortsat tendensen fra de senere år. Væksten i 2018 har dog været større end de tidligere år. Den gennemsnitlige befolkningstilvækst for årene 2013-2017 var nemlig 4.255 nye borgere pr. år.

Kigges der nærmere på tilvæksten og befolkningen som helhed tegner der sig fortsat et billede af en ung kommune. Tilvæksten dækker blandt andet over 4.610 fødsler og 2.397 dødsfald. Samtidig flyttede der i løbet af året 4.288 flere 18-29-årige til, end der flyttede fra kommunen. Derimod er det gået den anden vej for de 30-66-årige, hvor 1.108 flere borgere flyttede fra kommunen end der kom af tilflyttere. Udviklingen i 2018 betyder, at hele 46% af den aarhusianske befolkning er under 30 år.

Læs mere om befolkningen i Aarhus [her](#)

Erhvervsudvikling i Aarhus

I Aarhus er der fart på erhvervsudviklingen. Det ses blandt andet i antallet af beskæftigede lønmodtagere, der arbejder på en arbejdsplads indenfor kommunens grænse. Ved udgangen af 2018 var der 195.534 arbejdspladser i kommunen, hvilket svarer til 7,1% af alle arbejdspladser i landet. Historisk er ca. 1/3 af arbejdspladserne besat af indpendlere.

Set over det seneste år har der været en tilvækst på 3.991 arbejdspladser i Aarhus Kommune. Arbejdspladserne er fordelt sektorvist med 67,6% private, 17,8% kommunale, 6,5% statslige og 4,8% regionale arbejdspladser.

Tilvæksten af arbejdspladserne betyder bl.a., at 85,6% af de 16-66-årige borgere i 2018 var selvforsørgende. Det er den højeste andel i de seneste 9 år og på niveau med landsplan. Sammenlignet med de øvrige 6-byer har Københavns og Aalborg Kommune en højere andel af selvforsørgende borgere. Med byrådets mål om 3.000 flere ledige i job i 2019 og 2020 forventes det, at endnu flere aarhusianere kommer i selvforsørgelse.

Læs mere om beskæftigelsessituationen i Aarhus [her](#)

Tværgående resultater og ressourcer

I årsberetningen følges der op på de mål, beslutninger og den økonomi, som blev vedtaget med budgettet for 2018. Dette fremgår af budgetredegørelsen 2018.

Aarhus-målene

Sammen med Aarhusmålene sætter Fortællingen om Aarhus en fælles retning for, hvad byrådet vil med Aarhus, og hvad der skal kendetegne Aarhus både nu og i fremtiden. Aarhusmålene er de overordnede mål for hele byens udvikling og de følger op på, om udviklingen går i den retning, som byrådet ønsker.

Aarhusmålene 2018-2021 er samlet under overskriften - ”**Aarhus - en god by for alle**”, og består af fem mål, som er tilknyttet en række indikatorer, som skal vise, om udviklingen går i den rigtige retning.

Vision: Aarhus - en god by for alle

- Aarhus - en by med plads og brug for alle
- Aarhus - en by i bevægelse
- Aarhus - en by med handlekraft og fællesskab

Aarhusmål	2016	2017	Budget 2018	2018	Mål opfyldt
Aarhus - en god by for alle	77	76	≥	<i>Måles ultimo 2019</i>	
En by med brug for alle					
Selvforsørgelse: Andelen af aarhusianske borgere 16-66 år, som er selvforsørgende, skal stige og gabet mellem andel selvforsørgende blandt alle borgere og andelen blandt udsatte borgere skal mindskes (NY – ulighedsopgørelse)	Alle: 84,6	Alle: 85,2	>2017	Alle: 85,6	😊
Ungdomsuddannelse: Andelen af en ungdomsårgang i Aarhus Kommune, som forventes at få mindst en ungdomsuddannelse inden de er 25 år, dvs. 8 år efter 9. klasse, skal stige.	84%	<i>Ny opgørelse på vej</i>	>	<i>Ny opgørelse på vej.</i>	
En by i vækst og med et stærkt erhvervsliv					
BNP-vækst: Den årlige vækst i BNP i Business Region Aarhus skal ligge over landsgennemsnit.	BRAA: 2,7 DK: 2,4	BRAA: 2,5 DK: 2,3	>DK	(opgøres med forsinkelse)	😐
Nye arbejdspladser: Antallet af nye arbejdspladser i Aarhus skal i gennemsnit om året være på 4.000	2.581	3.657	4.000 i gennemsnit	4.150	😊
En bæredygtig by med gode by- og lokalmiljøer					
Klima: Aarhus skal være CO ₂ -neutral i 2030. Indikator er tons CO ₂ udledt pr. borger	4,73	4,50	<	3,9	😊
Mobilitet: Aarhus skal have øget mobilitet for adgangen til alle arbejdspladser, handelsmuligheder og rekreative områder indenfor 30 minutter i Aarhus Kommune for alle transportmidler (NY)			>	<i>Indeks under udarbejdelse</i>	
En by med fællesskab og medborgerskab					
Medborgerskab, stabil eller stigende indeks for medborgerskabsbegrebet i Aarhus Kommune.	64	64	≥	<i>Måles ultimo 2019</i>	
Ensomhed, selvopfattet ensomhed skal falde (NY)			<	6%	
Tryghed, den oplevede tryghed (NY)	Aarhus:92,3 Andre: 89,1	Aarhus:81,3 Andre: 82,8	≥andre storbyer	Aarhus: 85 Andre: 84	😊

En by, hvor alle er sunde og trives					
Middelleveid i år (NY)	81,1	81,2	>	81,5	😊
Trivsel , andel med selvopfattet god trivsel skal stige (NY), og gab mellem udsatte og alle skal mindskes			>	Alle: 73%	

Note: Da Aarhusmålene i hver byrådsperiode revideres, blev Aarhusmålene først vedtaget i september 2018 og ikke vedtaget i forbindelse med budgettet for 2018. Datagrundlaget til lighedsopgørelserne arbejdes der fortsat med.

I ledelsesinformationer til byrådet [Aarhus i tal](#) foretages der løbende opfølgning på bl.a. Aarhus-målene.

Byrådet har desuden en række mål på de enkelte afdelingers områder - de såkaldte budgetmål. Budgetmålene hænger sammen med Aarhusmålene og understøtter opfyldelsen af dem. Opfølgning på budgetmålene er at finde i afsnittene under "Afdelingernes resultater og ressourcer".

Hensigtserklæringer

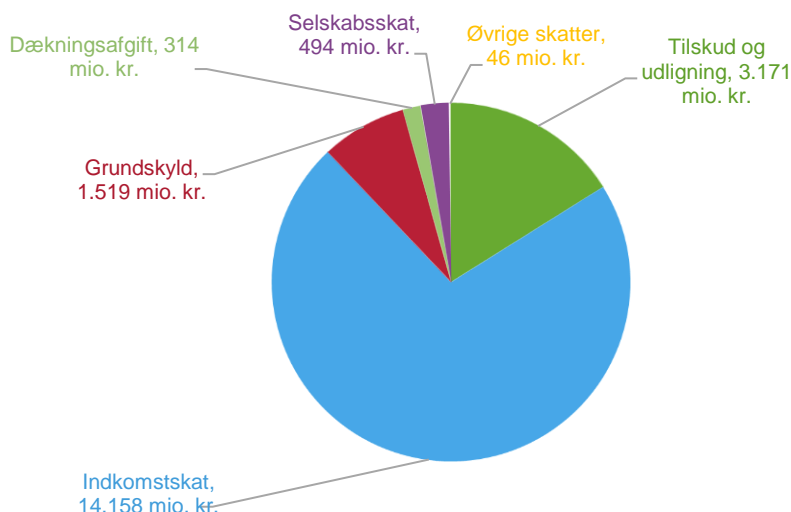
I budgettet for 2018 besluttede forligspartierne en række hensigtserklæringer, der skulle arbejdes med i løbet af 2018. En status på disse hensigtserklæringer fremgår af bilag 2 til årsberetningen. Bilaget viser, at størstedelen af hensigtserklæringerne er opfyldt (de har derfor fået en grøn smiley). De øvrige hensigtserklæringer er igangsat, men endnu ikke i mål (de har derfor fået en gul smiley).

Ressourcer

Indtægter

Aarhus Kommune havde i 2018 nettoindtægter på sammenlagt ca. 19,7 mia. kr. Fordelingen af indtægterne fremgår af nedenstående figur:

Aarhus Kommunes nettoindtægter i 2018, i alt 19.702 mio. kr.

Det fremgår af figuren, at de fleste af indtægterne kom fra indkomstskat samt tilskud og udligning fra staten. Indkomstskat udgjorde i 2018 14,2 mia. kr.

svarende til 72% af de samlede indtægter, mens indtægterne fra tilskud og udligning udgjorde 3,2 mia. kr. svarende til 16% af de samlede indtægter.

De samlede skatteindtægter til Aarhus Kommune udgjorde i 2018 16,5 mia. kr.

Driftsudgifter

Aarhus Kommunes udgifter består af udgifter til drift samt udgifter til en række investeringer i fx infrastruktur, bygninger og vedligehold.

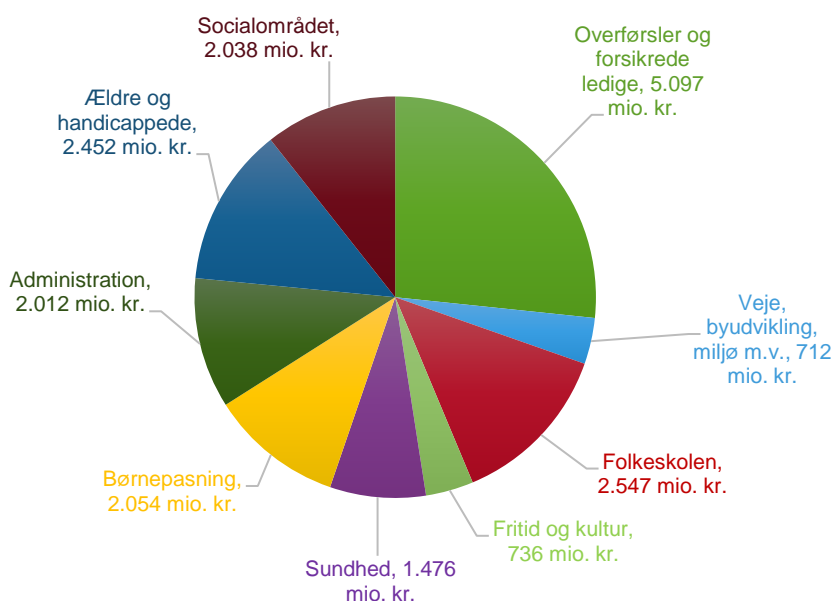
I 2018 havde Aarhus Kommune skattefinansierede nettodriftsudgifter på 19,3 mia. kr. Nettodriftsudgifter opgøres i henholdsvis serviceudgifter, overførselsudgifter og kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet.

Serviceudgifterne, der bl.a. er udgifter til skoler, børnehaver og ældrepleje udgjorde i 2018 68% af de samlede nettodriftsudgifter, mens overførselsudgifterne, der primært er offentlige forsørgelsesudgifter (fx dagpenge og førtidspension) udgjorde ca. 26% i 2018. Endeligt udgjorde kommunens medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen ca. 5% af de kommunale nettodriftsudgifter i 2018.

Servicerammen, der angiver et loft over, hvor mange penge Aarhus Kommune må bruge på service, var i 2018 opgjort til 13.214 mio. kr. for Aarhus Kommune. I forhold til denne er der i 2018 brugt 84 mio. kr. mindre – svarende til en forskel på -0,4%.

I forhold til 2017 har Aarhus Kommune brugt flere penge pr. borger på almindelige serviceydelser, såsom børnepasning, skoler og ældrepleje, mens der er blevet brugt færre penge pr. borger på offentlig forsørgelse af ledige og syge aarhusianere.

Aarhus Kommunes nettoudgifter i 2018, i alt 19.318 mio. kr.

Udgifter pr. borger 2018

- Serviceudgifter pr. borger: 38.038 kr.
- Overførsler pr. borger: 14.765 kr.
- Aktivitetsbestemt medfinansiering pr. borger: 2.875 kr.
- Bruttoanlægsudgifter pr. borger (skattefinansieret) 3.093 kr.

Anlægsudgifter

Udgifterne til investeringer i infrastruktur, bygninger og vedligehold var i 2018 på 1.925 mio. kr. brutto, heraf 1.526 mio. kr. på det skattefinansierede område. Herfra skal trækkes en række indtægter fra bl.a. salg af byggegrunde, så de samlede nettoanlægsudgifter var på 1.068 mio. kr.

I forbindelse med regnskab 2018 aflægges anlægsregnskaber for i alt 208 KB-bevillinger og anlægsarbejder, som er afsluttet i løbet af 2018. I forhold til de afsatte bevillinger til disse projekter på 945 mio. kr. kan der konstateres et overskud på 86 mio. kr., som overføres til forbrug i 2019 eller senere.

De væsentligste anlægsarbejder, som afsluttes i 2018, har været:

- Overordnet planlægning og byggemodning af Lisbjerg Erhvervspark
- Fremkommelighed via intelligente transportsystemer (ITS): Der er anvendt 30,9 mio. kr. til et nyt rejsetidssystem, ITS, der følger og analyserer fremkommeligheden på vejnettet. Det indebærer bl.a. optimering af signalanlæg og tavler med information til bilisterne.
- Røggaskondensering på forbrændingsanlæggets ovnlinje 4: Der er etableret røggaskondenseringsanlæg på Affaldscenter Aarhus i Lisbjerg. Der er brugt 41 mio. kr. (takstfinansieret område).
- Vekslerstation ved forbrændingsanlægget, Lisbjerg Erhvervspark: Der er brugt 30,1 mio. kr. til en vekslerstation. Det er mindre end bevilget og skyldes, at anlægget er bygget mindre end det, der blev søgt bevilling til (takstfinansieret område).
- Engdalskolen - ny dagtilbudsbygning (Rull): De 20,5 mio. kr. er blevet brugt til at rive en gammel dagtilbudsbygning ned og erstatte den med en pædagogisk, nytænkende bygning til dagtilbuddet.
- Køb af arealer til byudvikling, herunder køb af det tidligere Amtssygehus på Tage Hansens Gade (400 mio. kr.)
- Renovering af bygninger: Samlet set er der i 2018 brugt 138 mio. kr. på renovering af bygninger.

Regnskabsresultat og -nøgletal

Samlet set viser regnskabet for 2018 et underskud på 682 mio. kr. Der var budgetteret med et overskud på 169 mio. kr. i 2018, så der er sket en samlet forværring på 852 mio. kr.

Forværringen skyldes alene, at der har været merudgifter og mindreindtægter på anlægsområdet på 1,2 mia. kr. som følge af tidsforskydninger mellem årene. Det er ikke udtryk for et strukturelt problem.

Regnskabsresultatet kan forklares ud fra følgende faktorer:

- Et overskud på de samlede driftsudgifter på 502 mio. kr. som følge af bl.a., at det planlagte forbrug af opsparing på de decentraliserede områder ikke er blevet realiseret fuldt ud. Det betyder, at der fra 2018 til 2019 og frem overføres midler på de decentraliserede områder på 636 mio. kr. Siden regnskab 2017 er de decentraliserede områders opsparing herved blevet 56 mio. kr. mindre, jf. også oversigterne over opsparing under de enkelte afdelinger.
- Hertil er der store mindredgifter til offentlig forsørgelse og medfinansiering af sundhedsområdet.

- Mindreindtægter fra skat, renter, tilskud og udligning på i alt 177 mio. kr. - bl.a. som følge af en midtvejsregulering af overførselsudgifterne og efterregulering af det såkaldte beskæftigelsestilskud.
- Disse elementer giver et samlet resultat på driftsområdet, som er 326 mio. kr. højere end forudsat i budget 2018.
- Merudgifterne på anlægsområdet på 1,2 mia. kr. bidrager herefter til et underskud på 682 mio. kr., hvilket er en forøgelse på 852 mio. kr. i forhold til forudsætningerne i budget 2018.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Afvigelse
Serviceudgifter	13.131	13.214	-83
+ Overførselsudgifter (inkl. forsikrede ledige)	5.097	5.315	-218
+ Aktivitetsbaseret medfinansiering af sundhedsvæsenet	992	1.122	-130
+ Øvrige udgifter (herunder renter, finansielle tilskud m.v.)	97	168	-71
Skattefinansierede driftsudgifter i alt	19.318	19.820	-502
Tilskud og udligning	3.171	3.341	-170
+ Skatter	16.531	16.538	-7
Skattefinansierede Indtægter i alt	19.702	19.879	-177
Resultat på de skattefinansierede driftsområder (indtægter - driftsudgifter)	385	59	326
- De skattefinansierede anlægsområder (d.v.s. ekskl. takstfinansierede områder)	1.068	-110	1.178
Resultat på de skattefinansierede områder i alt	-682	169	-852

Med regnskabet for 2018 er der samlet overført tidligere bevilgede midler til 2019 og frem på i alt 1,943 mia. kr. I selve regnskabet overføres der - på drift og anlæg i alt 586 mio. kr. Disse overførsler ligger ud over de overførsler, der allerede er foretaget i forbindelse med bl.a. forventet regnskab 2018 på i alt 1.357 mia. kr.

En stor del af overførslerne til 2019 vedrører anlægsområdet, hvor KL for 2019 har aftalt bindende anlægsrammer for kommunerne som helhed.

Tages der højde for tidsforskydninger samt opsparing på det decentraliserede område i forhold til det konstaterede resultat - et underskud på 852 mio. kr. - skønnes det, at regnskabet for 2018 medfører en forværring på skønsmæssigt 30 mio. kr. i forhold til de forudsætninger, der lå til grund for budgettet for 2019.

Regnskabets betydning for den finansielle egenkapital

Med årets resultat kan den samlede egenkapital, som udover de finansielle aktiver også omfatter værdien af bygninger m.v., opgøres til 12.378 mio. kr. ultimo 2018. I løbet af 2018 er egenkapitalen således faldet med 347 mio. kr.

Den korrigerede finansielle egenkapital ultimo 2018 udgør heraf -3.642 mio. kr. Den korrigerede finansielle egenkapital er dermed forværret med 693 mio. kr. i forhold til regnskabet for 2017. Den er dog kun ca. 36 mio. kr. lavere end det niveau, der blev forudsat i budgettet for 2018.

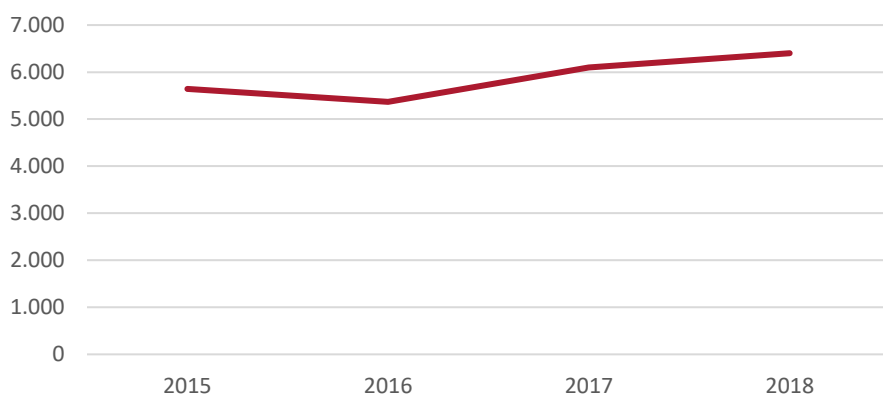
Mio. kr.	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Ændring
Likviditet	-201	-1.016	-815
Pantebreve	289	290	1
Tilgodehavender i alt	88	-726	-814
Skattefinansieret langfristet gæld	-2.218	-2.153	65
Forbrug af opsparing og korrektioner	-820	-763	56
Gæld i alt	-3.038	-2.916	121
Korrigeret finansiel egenkapital	-2.949	-3.642	-693

Regnskabets betydning for likviditeten

Likviditeten i Aarhus Kommune er fortsat tilfredsstillende. Ultimo 2018 er der en kassebeholdning på 278 mio. kr. svarende til 805 kr. pr. borger. Den gennemsnitlige kassebeholdning har været på 2.210 mio. kr. svarende til 6.402 kr. pr. borger. Den er dermed noget over byrådets mål for kassebeholdningen på 4.000 kr. pr. borger.

De seneste års udvikling i den gennemsnitlige kassebeholdning pr. borger er vist i efterfølgende figur.

Gennemsnitlig kassebeholdning pr. borger 2015-2018

Se mere om likviditeten i Aarhus Kommune [her](#)

Personale

I Aarhus Kommune var der i 2018 ansat 21.905 fuldtidsmedarbejdere (inkl. timelønnede). Flytning af opgaver mellem afdelinger påvirker fordelingen.

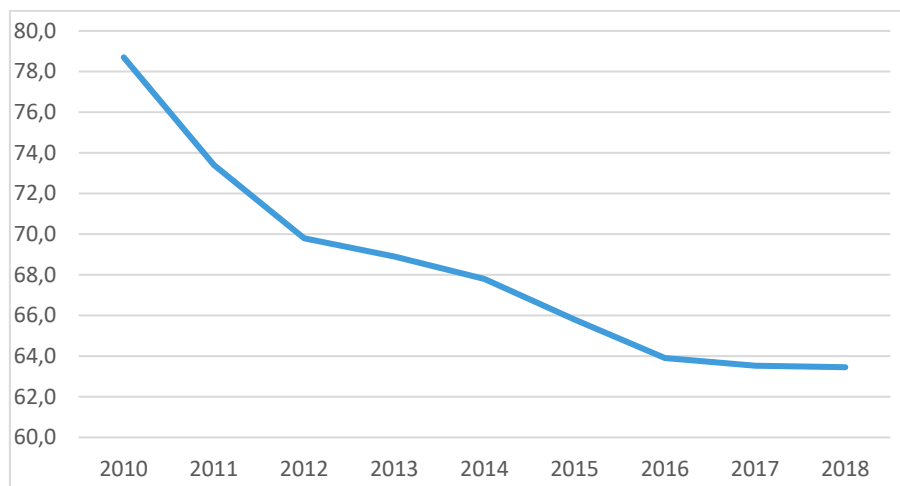
Antal fuldtidsansatte i Aarhus Kommune	2015	2016	2017	2018	Udvikling 2015-2018
Sociale Forhold og Beskæftigelse	4.355	4.429	4.478	4.529	174
Teknik og Miljø	1.265	1.252	1.230	1.226	-39
Sundhed og Omsorg	5.118	4.849	4.884	4.929	-189
Kultur og Borgerservice	734	751	756	764	30
Børn og Unge	9.977	9.872	9.947	10.081	104
Borgmesterens Afdeling	293	305	331	376	84
I alt	21.742	21.456	21.626	21.905	164

Kilde: OPUS

Der var i 2018 164 flere fuldtidsmedarbejdere end i 2015.

Da der i samme periode er kommet flere borgere i Aarhus Kommune, betyder det, at andelen af medarbejdere i Aarhus Kommune pr. 1.000 borgere er faldet med ca. 2,4 medarbejdere i løbet af den 4-årige periode. I 2018 var der ansat 63,5 medarbejdere i Aarhus Kommune for hver 1.000 borgere. I 2010 var der ca. 79 ansatte for hver 1.000 borger.

Fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere 2010-2018

Læs mere om personale i Aarhus Kommune [her](#)

Administration

- I 2018 var der 15,8 administrativt fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere i Aarhus Kommune. Det er lidt højere end det landsgennemsnitlige niveau.
- I 2010 var der 17,6 administrativt fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere.

Afdelingernes resultater og ressourcer

Børn og Unge

Det generelle billede i regnskabet for 2018, er, som det har været tilfældet i en årrække, at det går godt for langt de fleste børn og unge i Aarhus Kommune, men at der fortsat er en gruppe børn og unge, hvis sociale baggrund har negativ indflydelse på, hvordan de har det, og hvordan de klarer sig.

Sprog

Overordnet set har 85,3% af 3-årige børn et alderssvarende sprog, hvilket er marginalt over det budgetterede niveau. Der er ikke mulighed for at sammenligne med tidligere år, da der er taget et nyt sprogvurderingsmateriale i brug. I Børn og Unge er der i en årrække blevet arbejdet med at yde bistand til at skabe sproglige læringsmiljøer af høj kvalitet i byens dagtilbud bl.a. ved at optimere kompetencerne hos det pædagogiske personale. Derudover er der også blevet arbejdet med at styrke forældresamarbejdet om børnenes sproglige udvikling i både dagtilbud og skole. Dette er fx gjort igennem den forskningsbaserede indsats READ, som er et vejledningsmateriale, der henvender sig til forældre i dagtilbud og skole (0. – 6. klasse). Forældrene - og i særlig grad forældre med indvandrerbaggrund - vurderer vejledningsmaterialet som meget anvendeligt, hvilket er særdeles positivt, da sprogvurderingsmaterialet viser, at særligt børn med dansk som andetsprog vurderes udfordrede i forhold til deres sproglige udvikling.

Ungdomsuddannelse

Regnskabet for 2018 viser, at 92,6% af byens unge har påbegyndt en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter, at de har afsluttet folkeskolen. Det er en positiv udvikling i forhold til 2017, hvor samme andel var 90,6%. En del af forklaringen kan være, at flere end tidligere har valgt at fortsætte i 10. klasse. Det kan dog ikke siges med sikkerhed, hvordan den aktuelle øgede tilgang til 10. klasse fremadrettet vil påvirke andelen for overgang til ungdomsuddannelse.

Fravær

Folkeskolens elevers samlede gennemsnitlige fravær er 5,7% (alle elever i 0.-10. klasse under ét), hvilket er en marginal stigning i forhold til de to foregående regnskabsår. Det generelle fraværsniveau er dog stadig inden for det budgetterede og under landsgennemsnittet. Den seneste kvalitetsrapport fra Børn og Unge viste også en stigning i det opmærksomhedskrævende fravær hos udskolingseleverne. Derudover viste kvalitetsrapporten også, at der udover en fraværsproblematik i udskoling, eksisterer en mere generel udskolingsproblematik på de århusianske folkeskoler, som bl.a. består i faldende motivation og oplevelse af medbestemmelse hos de unge.

Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse har lavet en fælles organisering i regi af Ungehandlingsplanen for at imødegå disse udskolingsproblematikker ved bl.a. at sætte fokus på at skabe endnu mere attraktive læringsmiljøer, kvalificere arbejdet med uddannelsesparathedsvurdering og

sætte nye fælles måltal for unges overgang til ungdomsuddannelse og beskæftigelse, som en kommunal opfølgning på den nye nationale Ungemålsætning.

Mobning

Alle skoler i Aarhus Kommune – og nationalt – er ved lov forpligtiget til at fastsætte en antimobbestrategi, herunder om digital mobning. Udvikling i forhold til oplevelsen af mobning er stagneret i Aarhus Kommune. 91,9% af eleverne oplever ikke mobning (alle elever i 4.-9. klasse under ét), hvilket er næsten samme niveau som regnskabet 2016 og 2017. Det betyder at cirka 8% af eleverne på mellemtrinnet og i udskolingen oplever en eller anden grad af mobning. En analyse fra den seneste kvalitetsrapport viser desuden en klar sammenhæng mellem overvægt og mobning. Når der kigges nærmere på den elevgruppe, der oplever mobning, ses en tendens til, at jo mere overvægtige eleverne er, desto større er risikoen for, at de oplever at blive udsat for mobning.

Overvægt

Regnskabet 2018 viser, at 15,3% af eleverne er overvægtige samlet set i 0., 6. og 9. klasse under ét, hvilket er en marginal stigning i forhold til regnskabet 2017, hvor andelen var 15,1% og 14,6% i regnskabet 2016. Tendensen er den samme på landsplan. Overvægtsindsatsen ”Fedt for fight skolestarter (FFF)” har eksisteret i ca. 10 år i Børn og Unge og fra skoleåret 2019/2020 udvides indsatsen i 2 af de 5 distrikter til at omfatte børn og unge med et relativt lavere alderskorrigeret BMI end hidtil for at imødegå den vedblivende og svagt stigende udfordring med overvægt blandt børn og unge. FFF er en familierettet indsats, som omfatter hjemmebesøg og evt. klinikbesøg ved en specialiseret FFF-sundhedsplejerske.

Samlet set går det altså generelt rigtig godt for langt størstedelen af de aarhusianske børn og unge, og Børn og Unges ydelser fungerer for de fleste. Der gælder dog også fortsat en række velkendte, men til stadighed mere velbelyste udfordringer. Der er på tværs af 0-18-års perspektivet forskellige mindre grupper af børn og unge, som er i risiko for at blive ’hægtet af’. Børn og unge, som af forskellige grunde er sårbare/udsatte, fx pga. deres forældres baggrund, pga. særlige behov eller decideret social udsathed.

Særlige indsatsområder

Stærkere fællesskaber, herunder stærkere læringsfællesskaber

I 2018 har Børn og Unge arbejdet med den videre forankring af Stærkere fællesskaber blandt andet ved, at hvert af Børn og Unges daværende 8 områder, fritids- og ungdomsområdet samt fællesfunktionerne på skift har planlagt og redigeret en udgave af BU Nyt med det formål at synliggøre det lokale arbejde med at skabe stærkere fællesskaber for derigennem at udbrede erfaringerne på tværs af Børn og Unge.

Formålet med Stærkere Læringsfællesskaber er på sigt at øge børnene og de unges læring, udvikling og trivsel, uanset deres sociale baggrund. Børn og Unges ledelseskonference i oktober 2018 var startskuddet på Stærkere Læringsfællesskaber. Ledere fra Børn og Unge deltog på konferencen og fik i løbet af konferencens to dage en række teoretiske og konkrete input samt inspiration fra international og dansk forskning. Fra marts 2019 begynder kompetenceudviklingen af alle ledere samt af de såkaldte ressourcepersoner/faglige fyrtårne.

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er 10.000 fuldtidsansatte i Børn og Unge

Tværmagistratsligt samarbejde omkring forebyggende indsatser ift. børn i - 9. mdr. – 2-årsalderen

Et af de prioriterede indsatsområder i forhold til målgrupperne har været det intensiverede samarbejde med Sociale Forhold og Beskæftigelse og Mødrehjælpen i forhold til 'Sårbare Gravide'. Dette indsatsområde har vist, at gravide med sociale og psykiske udfordringer bliver bedre rustet til rollen som forælder, når de modtager hjælp allerede tidligt i graviditeten og eventuelt får foretaget en screening for fødselsdepression før fødslen. Herudover er der et løbende generelt samarbejde mellem sundhedsplejen og Sociale Forhold og Beskæftigelse på en længere række områder.

Herudover er Sociale Forhold og Beskæftigelse også en vigtig samarbejdspartner i projektet 'ADBB', som er en evidensbaseret metode til systematisk at screene for tidlige tegn på vanskeligheder i den sociale kontakt hos spædbørn.

Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse samarbejder også om 'Familiegrupper i dagtilbud', som henvender sig til forældre, der har et ønske om at udvikle egne evner til at understøtte deres barns trivsel og udvikling samt at blive bedre til at sætte grænser og være tydelig over for deres børn. Herudover har Børn og Unge også arbejdet med en række tidlige indsatser som fx trivselsmødet som er et tilbud som henvender sig til forældre, som er bekymrede for deres barns udvikling samt Familieiværksætterne, som henvender sig til førstegang forældre, som ønsker støtte til den gode start på familielivet.

Tværmagistratsligt samarbejde om ikke-uddannelsesparate unge

Sociale Forhold og Beskæftigelse og Børn og Unge samarbejder også på forskelligvis sammen om målgruppen som vurderes ikke-uddannelsesparate. Dette sker bl.a. igennem MOVE som virkningsfulde accelererede læringsforløb, som styrker elevernes faglige niveau samt elevernes personlige og sociale kompetencer. Igennem 'En vej ind i fællesskabet' arbejdes der med at kvalificere og koordinere indsatserne for de enkelte unge, som skolelederen i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning skal iværksætte, så de unge i højere grad bliver i stand til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Digitalisering

Børn og Unge har i løbet af 2018 arbejdet intensivt med den kommende implementering af Aula, som er den kommende 0-18 års kommunikationsplatform, der i 2019 skal afløse Skoleintra og i 2020 afløser Børneintra på Dagtilbudsområdet.

Aarhus Kommune er udvalgt som pilotkommune og går i foråret 2019 i pilotdrift på to skoler - Elsted Skole og Søndervangsskolen. Udover forberedelse af implementeringen af Aula er der i 2018 arbejdet med en række forudsætningsprojekter i relation til Aula. Særligt på skoleområdet bl.a. i form af omlægning af skolernes vikardækning til nyt system, udrulning af nye medarbejder-PC'er på skolerne til det pædagogiske personale samt implementering af anvendelsesstrategi i forhold til skolernes arbejde med det digitale i forhold til undervisningen – herunder også korrekt opbevaring og sikkerhed i håndtering af data og filer.

MÅL

Børn og Unge	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Mål opfyldt
Læring og udvikling					
- Mindst 85 % af alle 3-årige børn skal have et alderssvarende sprog ¹ (%)	-	-	≥ 85	85,3	
- Mindst 95 % af eleverne skal være i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter definitivt afsluttet folkeskole (9. eller 10. klasse) (%)	89,9	90,6	≥ 95	92,6	
Fællesskaber					
- Mindst 95 % af eleverne skal ikke opleve mobning (alle elever i 4.-9. klasse under ét) (%)	91,6	92,0	≥ 95	91,9	
Sundhed og trivsel					
- Elevernes samlede gennemsnitlige fravær skal være under 6 % (alle elever i 0.-10. klasse under ét) (%)	5,4	5,4	< 6	5,7	
- Højst 15 % af eleverne må være overvægtige (alle elever i 0., 6. og 9. klasse under ét) (%)	14,6	15,1	≤ 15	15,3	

Note 1) Opgjort for perioden 16/7-31/12 2018 pga. overgang til nyt sprogvurderingsmateriale

YDELSER

Børn og Unges ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skemaer er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Børn og Unge

Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Integrerede institutioner 0 - 2 år (Antal børn)	6.299	6.456	7.012	7.164
Integrerede institutioner 3 - 5 år (Antal børn)	11.088	10.951	10.797	10.784
Dagpleje 0 – 2 år (Antal børn)	944	892	884	841
Dagpleje 3 – 5 år (Antal børn)	58	66	47	45
Frit-valg (Antal børn)	168	206	218	239
SFO (Antal børn)	12.817	13.364	12.264	11.231
Skole (Antal børn)	27.666	27.646	27.575	27.697
Sundhedsplejen (Antal hjemmebesøg)	26.636	27.255	27.239	26.759
Tandplejen (Antal 0-17-årige, som har fået tilbudt tandbehandling)	62.500	62.929	63.062	63.828
Antal elever pr. lærer	12,4	12,6	12,7	12,8

Generelt har der været en stabil udvikling i antallet af ydelser, jf. ovenstående tabel. Der ses et mindre fald i antal børn i SFO, hvilket skyldes, at SFO for 4. klasse blev afskaffet pr. august 2017. Ændringen er dermed slået fuldt ud igennem i 2018.

Faldet i antal hjemmebesøg i Sundhedsplejen skyldes udfordringer med at ansætte sundhedsplejersker. Dette har betydet et større fokus på prioritering af visse ekstrabesøg.

ØKONOMI

Børn og Unge har brugt i alt ca. 6,4 mia. kr. i 2018. Nogle af pengene - ca. 1,0 mia. kr. - kommer primært via forældrebetaling, og derved udgør de kommunale nettoudgifter på området ca. 5,4 mia. kr. De fleste af pengene - ca. 5,1 mia. kr. - går til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Kun

en mindre del (274 mio. kr.) finansierer investeringer i fx dagtilbud og skoler (anlægsudgifter).

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2018 (mio. kr.)

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab. For alle områder i tabellen nedenfor på nær undervisningsområdet, er der et mindreforbrug i forhold til oprindeligt budget, hvori der indgår budgetlagt opsparing. Samlet set er der for Børn og Unge brugt af opsparingen i forhold til rammen.

På skoleområdet er der et stort pres på området for specialundervisning. I forhold til skoleår 2017/2018 stiger antallet af specialklasseelever med ca. 12%.

Derudover har der været et merforbrug på kørsel på 18 mio. kr., hvor kommunekassen kompenserer med 7,3 mio. kr. Området følges tæt.

Derudover skal nævnes, at 25 skoler får tildelt garantiressourcer for at leve op til deres undervisningsforpligtelser. Den igangværende analyse af skoleområdet, jf. budgetforliget 2019, forløber planmæssigt.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse (R-B 2018)
Dagtilbud inkl. dagplejen	1.469	1.567	1.704	1.648	-56
Undervisning (Inkl. specialskoler)	2.001	2.094	2.111	2.123	12
SFO (Inkl. specialskoler)	206	211	238	210	-28
Fritids- og ungdomsskoler	198	204	224	215	-9
Sundhedspleje, tandpleje og PPR	195	197	232	213	-19
Administration	132	137	162	136	-25
Decentraliserede driftsområder i alt	4.201	4.411	4.671	4.544	-126
Privat- og efterskoler, fripladser og søskenderabat m.m.	539	565	582	577	-4
Driftsudgifter i alt	4.740	4.976	5.252	5.122	-130
Decentraliseret anlæg	29	54	36	27	-8
Ikke-decentraliseret anlæg	265	226	364	247	-118
Anlægsudgifter i alt	294	280	400	274	-126

Årets resultat og opsparing

Regnskabet for 2018 betyder, at årets resultat på det decentraliserede område i Børn og Unge viser et overskud på 126 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Det oprindeligt budgetlagte forbrug af opsparing er nedjusteret ved regnskabet for 2017 og forventet regnskab 2018.

I forhold til det ajourførte budget er der en afvigelse på 17 mio. kr. (0,4%).

Byrådet har i 2018 givet tillægsbevillinger på anlægsområdet for 126 mio. kr. Denne afvigelse mellem regnskabsresultat og oprindeligt budget i 2018 skyldes byrådsbeslutede ajourføringer til det oprindelige budget.

Årets resultat på det decentraliserede område

	Mio. kr.
Årets resultat 2018 ¹⁾	-105

Note 1) + = overskud, - = underskud

Årets resultat er et underskud i forhold til rammen på 105 mio. kr., hvilket primært skyldes et planlagt forbrug af opsparingen.

Som følge af ændrede forudsætninger har der været en række korrektioner til opsparingen, så den endelige brug af opsparing i Børn og Unge fra 2017 til 2018 har været på 70 mio. kr. Den samlede opsparing i Børn og Unge er dermed 309 mio. kr. ultimo 2018. Det svarer til 7,0 % af Børn og Unges forbrugsmulighed på 4,4 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2017	379
Årets resultat 2018	-105
Korrektioner til opsparingen 2018 i alt	35
Opsparing ultimo 2018	309
- heraf decentralt på institutionsniveau	115
- heraf større eksternt finansierede projekter	21
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	173

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Socialforvaltningen

Aarhus skal være en god by for alle. Derfor understøtter Socialforvaltningen børn og voksne, når de har brug for støtte og hjælp til at komme videre i livet. Det kan være på grund af handicap, familieproblemer, psykisk sygdom, misbrugsproblemer, hjemløshed eller andre sociale udfordringer. I 2018 jalp Socialforvaltningen ca. 14.600 børn og voksne. Stadig flere borgere har behov for støtte fra Socialforvaltningen. Det lægger et stigende pres på forvaltningens økonomi.

Socialforvaltningen skal hjælpe borgerne til at mestre eget liv. Socialforvaltningens tre tværgående mål, som ligger i forlængelse af kommunens velfærdsmål, skal understøtte en helhedstænkning for borgeren og for samfundet.

Læring og selvforsørgelse

Forskning viser, at muligheden for at opnå social mobilitet i høj grad hænger sammen med børn og unges skolegang og uddannelse. Tværgående målinger mellem Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse viser, at udsatte børn og unge har betydelig lavere trivsel, læring og deltagelse i fællesskaber end alle andre børn. Sammenlignet med tidligere er særligt forskellen i karakter og ungdomsuddannelse dog blevet mindre, mens gabet i fravær og mobning er blevet større. Derfor vil der fremover fortsat være fokus på børn og unges deltagelse i skole og beskæftigelse i tæt samarbejde med Børn og Unge og Beskæftigelsesforvaltningen.

Voksne borgere med handicap og psykisk sygdom oplever sig udfordret i forhold til læring og selvforsørgelse. En væsentlig intention bag planerne om en reorganisering af Sociale Forhold og Beskæftigelse er at styrke samarbejdet om borgernes inklusion på arbejdsmarkedet. Der vil også være øget opmærksomhed på, hvordan det er muligt at støtte disse borgeres uddannelse, både igennem særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser og ved samarbejde med videregående uddannelsesinstitutioner. Alt dette er i overensstemmelse med Aarhus Kommunes mål for selvforsørgelse.

Netværk og medborgerskab

Alle skal have mulighed for at være en del af sociale fællesskaber. Derfor lægger Socialforvaltningen vægt på, at flere børn forankres i lokalmiljøet og så vidt muligt i almindelige skole- og fritidstilbud. Også anbragte børn skal indgå i almindelige fællesskaber. Blandt andet er der fokus på, at flere anbragte børn og unge kommer i familiepleje, fremfor på institutioner og opholdssteder. Hermed er der også en bevægelse fra dyrere til billigere anbringelser, så ressourcerne udnyttes bedre.

Også på voksenområdet er der et ønske om at styrke samarbejdet med frivillige og private organisationer for at give borgerne mulighed for at deltage aktivt i sociale sammenhænge. Med 'Åben dialog'-tilgangen er netværket omkring voksne med handicap, psykisk sårbare og socialt udsatte voksne styrket. Der er desuden fokus på at inddrage borgere med levet erfaring. I forbindelse med Aarhus som Frivillighovedstad i 2018 har der været en række initiativer sammen med frivillige.

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er 4.500 ansatte i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Målet er, at alle borgere udnytter deres evner, så de kommer så tæt som muligt på selvforsørgelse gennem læring, uddannelse og beskæftigelse.

Målet er, at alle borgere så vidt muligt bidrager aktivt til sociale fællesskaber og tager ansvar for hinanden.

Personlig udvikling

En tidlig indsats for børn og unge er afgørende for deres senere udvikling. Børn og Unge og Socialforvaltningen samarbejder om en realisering af Forebyggelsesstrategien. Desuden er indsatsen overfor særligt sårbare børn og unge, som har angst og selvskadende adfærd, blevet intensiveret.

Flere voksne med handicap har brug for hjælp. Der arbejdes på at hjælpe borgerne til at blive bedre til at mestre eget liv – med fokus på egne håb og drømme. Der er fokus på at sikre smidige overgange mellem forskellige livs-faser. Desuden fremmer øget velfærdsteknologi borgernes selvhjulpethed. Med tilførslen af ekstra midler var Voksenhandicapområdet i økonomisk balance i 2017, men i 2018 har der været et forsat stigende pres på området.

Voksne med sindslidelse og særligt socialt udsatte voksne har mere komplekse og omfattende udfordringer end tidligere. Der er stigende pres på socialpsykiatriske tilbud, herunder til borgere med spiseforstyrrelser og svær selvskade. Samtidig styrkes samarbejdet med regionen, og der er fokus på at forbedre overgangene for borgerne. Et nyt initiativ i den sammenhæng er Borgernes Psykiatrihus, hvor region og kommune – ud fra et helhedsperspektiv for borgerne – samler tilbud under samme tag.

I Aarhus stiger antallet af hjemløse, særligt er der flere unge hjemløse. En masterplan for hjemløseområdet peger på, at bekæmpelse af hjemløshed er et fælles ansvar på tværs af kommunen, regionen og private aktører. Indsætterne skal bygge på Housing First, hvor bolig, støtte og beskæftigelse er tre sider af samme sag.

Samlet set har flere borgere opnået god effekt af samarbejdet med Socialforvaltningen. Men Regnskab 2018 viser, at der er stigende pres på voksenområderne.

Særlige indsatsområder

Det er igangsat flere tiltag, der skal *understøtte børn og unges læring og uddannelse*. Der er særlig fokus på læring blandt anbragte, bedre håndtering af overgange mellem skoletilbud og tidlig indsats i familier.

Det sker i tæt samarbejde med Børn og Unge.

Sociale Forhold og Beskæftigelse arbejder med udvikling af *beskæftigelses- og uddannelsestilbud* til borgere med handicap og psykisk sygdom. Der arbejdes med job på særlige vilkår, øvebaner og borgerstyrede budgetter for at bringe borgerne i arbejde. Der udbydes Peeruddannelse, så borgere med levet erfaring med psykisk sygdom og recovery kan støtte andre.

For at styrke *medborgerskab* er der blevet afholdt en frivilligbørs, hvor foreninger, kommunale tilbud og virksomheder byttede ressourcer uden penge imellem sig. I løbet af arrangementet blev der lavet mere end 160 aftaler. Evalueringen af arrangementet er udelukkende positiv.

Målet er, at alle borgere kan udvikle sig, så de så vidt muligt kan mestre eget liv med udgangspunkt i egne drømme og ressourcer.

MÅL

Socialforvaltningen	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Mål opfyldt
Læring og selvforsørgelse					
- Andel børn og voksne, der når deres mål/har fremgang (%)	.	.	Måltal ikke fastsat	59	
Netværk og medborgerskab					
- Andel børn og voksne, der når deres mål/har fremgang (%)	.	.	Måltal ikke fastsat	56	
Personlig udvikling					
- Andel børn og voksne, der når deres mål/har fremgang (%)	.	.	Måltal ikke fastsat	53	

Note: Socialforvaltningens borgere og medarbejdere samarbejder om borgerens mål i den individuelle handleplan. Resultaterne samles til ledelsesinformation. Der er tale om nye budgetmål, hvor der endnu ikke er regnskabsresultater fra tidligere år og fastsatte succeskriterier. Resultaterne dækker primært udsatte børn og unge, børn og unge med handicap samt i mindre grad voksne med handicap med bostøtte eller i botilbud. I 2019 vil der være flere data for voksne med handicap og også data for voksne med psykisk sygdom.

YDELSER

Socialforvaltningens ydelser fordeler sig på en række hovedområder.

I nedenstående skema er der aktivitetsstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Socialforvaltningen

Aktivitetstal (helårspersoner)	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Børn og unge i døgntilbud ¹⁾	600	606	597	566
Forebyggende og øvrige tilbud på familieområdet	2.223	2.325	2.425	2.588
Voksne borgere i botilbud	1.206	1.300	1.321	1.338
Bostøtte til voksne i eget hjem	2.129	2.253	2.330	2.552
Voksne borgere i dagtilbud	1.342	1.326	1.287	1.481

Note 1) Tallet er eksklusiv sikrede døgninstitutioner

Beskæftigelsesforvaltningen

Beskæftigelsesforvaltningens kerneopgave er at hjælpe flest mulige i job og uddannelse og at bidrage til, at virksomhederne får den arbejdskraft, de har brug for. Forvaltningen bidrager hermed til overordnede politiske mål om at øge den sociale mobilitet og sammenhængskraften i Aarhus.

Ca. 65.000 borgere og knap 7.000 virksomheder i Aarhus var i større eller mindre omfang i kontakt med Beskæftigelsesforvaltningen i løbet af 2018.

Antallet af borgere på kommunal forsørgelse er i løbet af 2018 faldet med 724 samtidig med, at antallet af borgere i Aarhus i alderen 18-65 år er steget med knap 3.800.

Beskæftigelsesforvaltningen arbejder på flere områder med investeringer, hvor ressourcer specifik målrettes indsatsen, der kan få flere borgere i job. Disse investeringer mindsker samtidig udgifterne til kommunal forsørgelse.

Flere investeringer har fokus på at styrke samarbejdet med virksomhederne, da de er nøglen til at give borgerne fodfæste på arbejdsmarkedet. Der er i den forbindelse et forstærket fokus på at nedbringe ledigheden blandt unge, på fleksjob-området samt for flygtninge og dimittender.

I løbet af 2018 har Beskæftigelsesforvaltningen justeret organiseringen for at forstærke det faglige fokus i indsatsen for de forskellige målgrupper.

Jobparate og fleksjobberettigede er samlet i et driftsområde for Job & Virksomhedsservice, mens borgere med andre problemer end ledighed er samlet i Job & Udvikling. Herudover er der en indsats for unge i Job & Uddannelse samt for sygedagpengemodtagere mv. i Job, Sundhed & Ydelse.

Effekterne af den ændrede organisering forventes at udmønte sig i 2019 og 2020, hvor målet er, at antallet af offentligt forsørgede skal være faldet med i alt 3.000 personer.

Flere unge skal i uddannelse og job

Unge afgangselever fra grundskolen er stort set alle i gang med en uddannelse eller uddannelsesrettet aktivitet 15 måneder efter afgang fra folkeskolen. I samarbejder med Børn og Unge yder Ungdommens Uddannelsesvejledning kollektiv og individuel vejledning til elever i grundskolerne i Aarhus.

Flere borgere med ikke-vestlig herkomst skal i job

Andelen af borgere med ikke-vestlig herkomst på offentlig forsørgelse er faldet fra 37,5 procent i 2016 til 35,4 procent i 2018. Borgere med ikke-vestlig herkomst er overrepræsenteret blandt kommunalt forsørgede, og der er særlig opmærksomhed om at støtte specielt nyankomne flygtninge og familiesammenførte til at komme i job, og om at understøtte, at langvarigt kommunalt forsørgede via en virksomhedsvendt indsats opnår fodfæste på arbejdsmarkedet.

Stærkere partnerskaber med virksomhederne

Der er i 2018 fastholdt et stærkt samarbejde med virksomhederne. Budgetmålet om, at antallet af borgere, der er i en aktivitet i virksomhederne, skal stige, er ikke indfriet. Til gengæld er jobformidlingen af ledige til almindelige lønmodtagerjob steget. Det indgår dog ikke i budgetmålet.

Målet er, at alle afgangselever fra grundskolen kommer i gang med en uddannelse.

Målet er, at andelen af borgere med ikke-vestlig herkomst på kommunal forsørgelse skal falde.

Målet er, flere skal få nytte af praktikker og job med løntilskud i virksomhederne.

MÅL

Beskæftigelsesforvaltningen	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Mål opfyldt
Flere unge skal i uddannelse og job					
- Alle unge skal være i gang med en uddannelse eller uddannelsesrettet aktivitet 15 mdr. efter afgang fra grundskolen (%) ¹⁾	97	98	100	98	☹️
Flere borgere med ikke-vestlig baggrund skal i job					
- Andelen af borgere med ikke-vestlig baggrund, som er på offentlig forsørgelse, skal falde med 5 % ift. 2016 (%)	37,5	35,4	35,5	35,4 <i>Foreløbigt tal</i>	😊
Stærkere partnerskaber med virksomhederne					
- Antallet af virksomhedsrettede aktiviteter skal stige med 10 % ift. 2016.	13.020	12.905	14.322	11.926 <i>Foreløbigt tal</i>	☹️

Note 1) Tallet afviger fra et tilsvarende mål i Børn og Unge, hvor der kun opgøres egentlig uddannelse og kun for folkeskolerne (dvs. ekskl. privatskolerne).

YDELSER

Beskæftigelsesforvaltningens ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skema er der aktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Beskæftigelsesforvaltningen

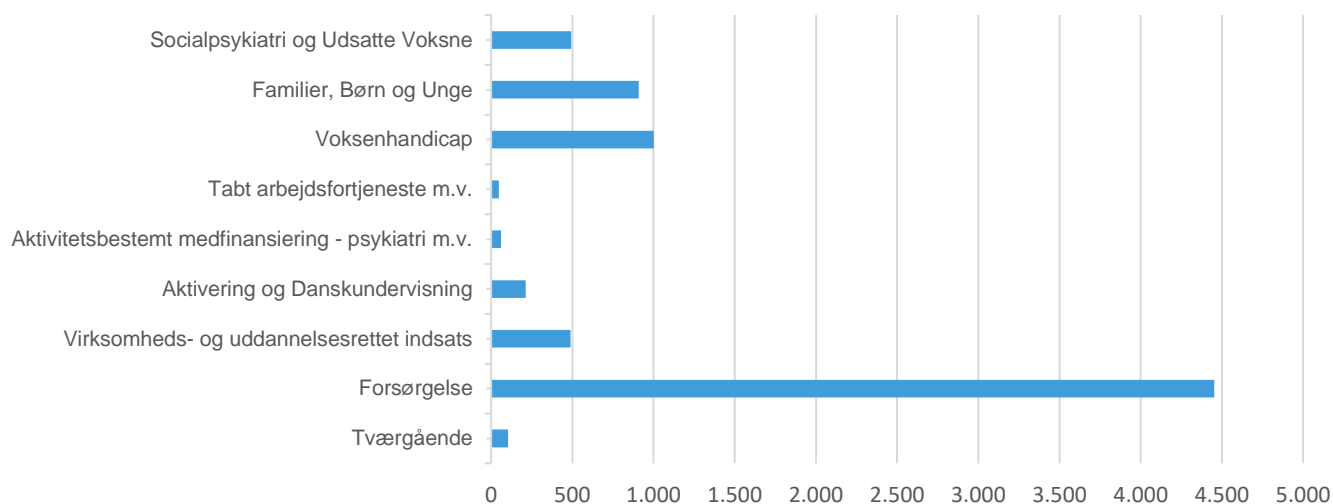
Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Fuldtidspersoner på overførselsindkomst ekskl. efterløn	40.146	40.594	39.930	39.539
Andel på overførselsindkomst i pct. af befolkningen 18-65 år	18,2	18,1	17,4	17,2
Antal aktiveringsforløb	30.695	34.655	33.769	30.243
Antal personer med mentorstøtte	2.383	2.861	2.870	2.849
Antal virksomheder i Aarhus, som Jobcentret er i kontakt med	5.294	5.980	6.711	6.789

ØKONOMI

Sociale Forhold og Beskæftigelse har brugt i alt ca. 9,9 mia. kr. i 2018. Nogle af pengene - ca. 2,1 mia. kr. - kommer via refusioner fra staten, og derved udgør de kommunale nettoudgifter på området knap 7,8 mia. kr. De fleste af pengene - ca. 7,8 mia. kr. - går til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Kun en mindre del (42 mio. kr.) finansierer investeringer i bygninger (anlægsudgifter).

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2018 (mio. kr.)

Note: Tabt arbejdsfortjeneste m.v. dækker over tabt arbejdsfortjeneste samt handicaprelaterede merudgifter efter Serviceloven. Aktivitetsbestemt medfinansiering omfatter medfinansiering af regionale udgifter til psykiatrien, objektiv finansiering af døgninstitutioner og drift af almene boliger med tilknyttet bostøtte.

På det decentraliserede område har Sociale Forhold og Beskæftigelse haft merudgifter på 45 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget på 3.209 mio. kr.

Socialforvaltningen har et merforbrug på 85 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Regnskabsresultatet afspejler de strukturelle udfordringer, som Socialforvaltningen har på specielt voksenområderne. Særligt oplever Socialpsykiatri og Udsatte Voksne et stort økonomisk pres på køb af eksterne pladser og udgifter til færdigbehandlede psykiatriske patienter. Set i forhold til rammen er der tale om et samlet underskud på 57 mio. kr. Socialforvaltningen har således fortsat udfordringer i 2019.

Beskæftigelsesforvaltningen har et samlet mindreforbrug på 34 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. På den Virksomheds- og uddannelsesrettede

indsats har udgifterne været en smule faldende til trods for, at der er investeret massivt i form af investeringsmodeller med videre. Det hænger blandt andet sammen med løbende kommunale besparelser og effektiviseringer samt centralisering af IT-udgifter. Forskellen til det oprindelige budget skyldes primært, at investeringsmodellerne fra budget 2018 ikke indgik i selve budgettet, men først blev vedtaget senere.

På aktiveringsområdet og danskundervisning er der et markant mindreforbrug. Det skyldes faldende udgifter som følge af lovgivningsmæssige stramninger på danskuddannelsesområdet samt generelle besparelser på aktiveringsområdet. Dertil stigende resultat- og grundtilskud på integrationsområdet. I forhold til den økonomiske ramme bliver Beskæftigelsesforvaltningen udfordret de kommende år som følge af forlig om Erhverv- og Iværksætterpakken, der indebærer markante besparelser på aktiveringsindsatsen for ledige.

På de ikke-decentraliserede områder er der samlede mindreudgifter på 321 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Hovedårsagen er, at der på beskæftigelsesområdet er 1.840 færre faktiske helårspersoner end budgetteret.

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse (R-B 2018)
Socialforvaltningen					
- Socialpsykiatri og Udsatte Voksne	442	449	457	492	35
- Familier, Børn og Unge	807	849	859	908	49
- Voksenhandicap	915	981	982	1002	20
- Tabt arbejdsfortjeneste m.v. (sektor 1.06)	61	67	66	47	-19
Beskæftigelsesforvaltningen					
- Virksomheds- og uddannelsesrettet indsats	497	492	477	488	11
- Aktivering og Danskundervisning	268	227	258	213	-45
Tværgående	110	106	110	104	-6
Decentraliserede driftsområder i alt	3.100	3.171	3209	3.254	45
Aktivitetsbestemt medfinansiering - psykiatri m.v.	68	66	97	61	-36
Forsørgelsesudgifter	4.471	4.464	4.738	4.453	-285
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	4.539	4.530	4.835	4.514	-321
Driftsudgifter i alt	7.639	7.701	8.044	7.768	-276
Anlægsudgifter i alt	68	39	28	42	15

Årets resultat og opsparring

Regnskabet for 2018 betyder, at årets resultat på det decentraliserede område i Sociale Forhold og Beskæftigelse viser et overskud på 9 mio. kr.

Årets resultat på det decentraliserede område

	Mio. kr.
Årets resultat 2018 ¹⁾	9

Note 1) + = overskud, - = underskud

Som følge af ændrede forudsætninger har der samtidig været en række korrektioner til opsparingen, så den endelige brug af opsparingen i Sociale Forhold og Beskæftigelse fra 2017 til 2018 har været på 4 mio. kr. Den samlede opsparing er dermed 115 mio. kr. ultimo 2018. Det svarer til 3,5 % af Sociale Forhold og Beskæftigelses forbrugsmulighed på 3,3 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2017	119
Årets resultat 2018	9
Samlede korrektioner til opsparing	-13
Opsparing ultimo 2018	115
- heraf decentralt på institutionsniveau	24
- heraf større eksternt finansierede projekter	5
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	86

Sundhed og Omsorg

Borgerne i Aarhus Kommune skal leve gode og værdige liv, præget af sundhed og trivsel, fællesskab og medborgerskab. Det gælder også de ældre, som skal opleve at have magten over eget liv og være så selvhjulpne som muligt.

Sundhed og Omsorgs mål og indsatser for at indfri disse ambitioner følger visionerne i 'Aarhus - en god by for alle' samt Aarhus Kommunes Sundhedspolitik, Værdighedspolitik og Medborgerskabspolitik. Desuden tager mål og indsatser afsæt i afdelingens strategi – herunder især de borgervendte ledetråde 'Vi holder borgerne væk', 'Al magt til borgerne' og 'Vi er sammen med borgerne'. En stadigt mere effektiv anvendelse af afdelingens ressourcer er dog en forudsætning for at kunne imødekomme udfordringerne på ældre- og sundhedsområdet.

Sundhed og trivsel - 'Hjælp mig, så jeg kan klare mig selv'

Sundhedspolitikens visioner og Aarhusmålet vedr. borgernes sundhed og trivsel svarer internt i Sundhed og Omsorg til effektmålet 'Hjælp mig, så jeg kan klare mig selv' og ledetråden 'Vi holder borgerne væk'. Målet belyses med andelen af borgere over 65 år, der klarer sig uden hjælp fra kommunen. Efter en årrække med stigninger er tendensen i 2018, at andelen af ældre, der ikke modtager hjælp, stagnerer på 88,2 % - samme niveau som i 2017.

Dette resultat skal ses i sammenhæng med den tendens, at en stigende andel borgere jf. Ældresagen ytrer behov for hjælp uden at kunne blive visiteret til samme.

Resultatet skal også ses sammenhæng med udviklingen i aarhusianernes middellevetid og i gennemsnitsalderen blandt borgere over 65. Disse tal viser, at der bliver flere ældre og at de i gennemsnit lever længere, men at deres generelle helbred ikke i samme grad er blevet bedre. Endelig skal resultatet ses i lyset af, at de ældre, der *har* brug for hjælp fra kommunen, generelt har mere komplekse udfordringer og større plejebehov end tidligere.

Udviklingen i disse og en række øvrige indikatorer viser, at uligheden i borgernes sundhed er stigende. Denne tendens bekræftes også af en undersøgelse, gennemført af Lægeforeningen og Dansk sygeplejeråd (2018). Samtidig forandrer den kommunale sundhedsopgave sig i og med, at borgerne bliver udskrevet tidligere fra hospitalet. Det afspejles bl.a. i en presset økonomi i lokalområdernes sundhedsenheder samt i et øget behov for korttidspladser. Det nære sundhedsvæsen og de forebyggende indsatser spiller derfor en stadigt større rolle.

Værdighed - 'Jeg bestemmer selv'

Værdighedspolitikens visioner hænger nært sammen med alle Sundhed og Omsorgs borgervendte ledetråde, og er bl.a. oversat til effektmålet 'Jeg bestemmer selv'. Det handler grundlæggende om, at borgerne skal have magten i eget liv, dvs. have indflydelse og træffe selvstændige valg. Samtidig er værdighed naturligvis også, at andre tager over, træffer valg og drager omsorg, hvis man ikke længere kan selv.

Målet belyses med den samlede tilfredshed blandt de borgere, som modtager hjælp fra Sundhed og Omsorg i form af hjemmepleje eller plejehjem.

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er ca. 5.100 fuldtidsansatte i Sundhed og Omsorg

Blandt de borgere, der bor på plejehjem i Aarhus, er 88 % tilfredse eller meget tilfredse med plejehjemmet. Den høje tilfredshed alt i alt hænger nært sammen med plejehjemsbeboernes tilfredshed med det daglige samarbejde med personalet. Desuden har deres oplevelse af hjemlighed og frisklavet mad stor betydning.

Blandt de borgere, der modtager hjemmepleje, er den samlede tilfredshed faldet fra ca. 75 % i 2016 til 71 % i 2017 og 2018. Kontinuiteten i, hvilke hjemmehjælpere der kommer i borgers hjem, hænger nært sammen med borgerne's oplevelse af hjemmeplejen, og derfor har det høje vikarforbrug negative konsekvenser for tilfredsheden. Af samme grund har Sundhed og Omsorg i 2018-2019 sat særligt fokus på at sikre hjemmeplejen et generelt løft og øge besøgs-kontinuiteten. De igangværende indsatser vedr. rekruttering og fastholdelse af personale samt implementering af ny omsorgsjournal har bl.a. til hensigt at styrke borgernes oplevelse af værdighed og selvbestemmelse. Det samme gælder det pågående arbejde med bedre sektorovergange, sammenhængende borgerforløb, fleksibel hjælp og hjemliggørelse.

Medborgerskab og fællesskab - 'Vi er sammen'

Medborgerskabspolitikens visioner og Aarhusmålet vedr. fællesskab og medborgerskab er internt i Sundhed og Omsorg oversat til effektmålet 'Vi er sammen'. Målet belyses med andelen af borgere i hjemmeplejen, som ikke er ensomme samt med de pårørendes tilfredshed. I brugertilfredshedsundersøgelserne for 2018 tilkendegiver 87 % af borgerne i hjemmeplejen, at de ikke er ensomme. 78 % af de pårørende tilkendegiver i 2018, at de er tilfredse eller meget tilfredse – en betydelig stigning fra de 61 % i 2016.

Både i et 0-100-årsperspektiv og specifikt blandt de ældre har Sundhed og Omsorg over de seneste år sat styrket fokus på netop ensomhed, fællesskab og medborgerskab. På plejehjemmene får pårørendeindsatser og oplevelsesmedarbejdere i stigende grad plejehjemmene til at summe af liv. Folkebevægelsen mod ensomhed og Genlyd er søsat for at øge livsglæden og trivselen blandt borgerne i Aarhus – også de ældre. Og endelig er styrket frivillighed fortsat højt på dagsordenen, ikke mindst i kraft af erfaringerne fra Aarhus Kommunes titel som Europæisk Frivillighedstad i 2018.

Flest mulige ressourcer til kerneopgaven

Regnskabet for 2018 viser et mindreforbrug på det decentraliserede område på 38 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Det positive regnskab forklares i høj grad af tidsforskydninger som følge af ekstraordinære indtægter fra bl.a. statslige midler til nye tiltag, finanslovsmidler vedr. bedre bemanning og refusioner fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag vedr. elever for tidligere år, der er blevet efterbetalt i 2018. Derudover har Sundhed og Omsorg allerede tidligt i 2018 forberedt organisationen på den forestående spare-runde i 2019.

For at understøtte, at borgerne i Aarhus lever gode liv – også, når de har brug for hjælp – bestræber Sundhed og Omsorg sig hele tiden på at sikre flest mulige ressourcer til kerneopgaven samt høj kvalitet og borgersikkerhed.

Jf. 'Kommune forfra' og Sundhed og Omsorgs strategi er det helt afgørende, at både borgerne selv og det omgivende samfund er aktive medspillere i skabelsen af velfærd. Borgeroplæring, træning, rehabilitering, anvendelse af hjælpemidler og af velfærdsteknologi, samt ansvarliggørelse af borgernes pårørende og netværk er blandt de vigtigste greb. Der foruden er det naturligvis afgørende, at medarbejderne er kompetente og trives i deres job, at

samarbejdet er velorganiseret og at de økonomiske ressourcer bruges, hvor de gør størst gavn.

I den sammenhæng viser regnskabet for 2018 en række positive tendenser: For det første anvendes velfærdsteknologi i stigende omfang til at forbedre borgernes livskvalitet og selvhjulpethed. For det andet ses et fald i sygefraværet blandt medarbejderne i Sundhed og Omsorg, og der arbejdes fortsat på at sikre 'hænder nok', blandt andet via den igangværende SOSU-kampagne.

Særlige indsatsområder i budget 2018

Etablering af flere korttidspladser

Som følge af den forhøjede straftakst på færdigbehandlede patienter har Sundhed og Omsorg siden starten af 2017 iværksat flere indsatser for at reducere antallet af dage, hvor færdigbehandlede patienter må blive på sygehuset. Den tætte opfølgning har resulteret i et stort fald i antallet af færdigbehandlingsdage: Fra knap 2.900 dage i 2016 til godt 800 dage i 2018. For at kunne håndtere de 2.100 flere sengedage, som borgerne dermed har været i kommunalt regi, er der etableret i alt ca. 10 flexpladser med særlig sygeplejedækning.

Frivillighed og medborgerskab

Sundhed og Omsorg har brugt Frivillighedsstadsåret 2018 som løftestang til at styrke og videreudvikle samarbejdet med aktive medborgere, frivillige og foreninger i Aarhus. Blandt de igangsatte initiativer kan bl.a. nævnes: Udvikling og understøttelse af borgerdrevne initiativer på grønne områder omkring lokalcentre via prøvehandlinger i Vejlbj og Trige. Synliggørelse og anerkendelse af frivillighed og medborgerskab i Sundhed og Omsorg via arrangement med 600 deltagende frivillige i november 2018, lancering af et nyhedsbrev om frivillighed til medarbejdere og ledere, samt revidering af velkomsthæftet til frivillige.

Ulighed i sundhed

Den særlige indsats ift. ulighed i sundhed omfatter en lang række forskellige initiativer. For 2018-2019 er det særligt værd at fremhæve følgende:

- Byrådets § 17 stk. 4 udvalg vedr. sundhedsfremme i et 0-100 års perspektiv er blevet formelt nedsat, og afholder første møde d. 26/2 2019.
- En ny sundhedspolitik for Aarhus Kommune er under udarbejdelse.
- Et styrket strategisk samarbejde omkring mindre ulighed i sundhed – både internt i Sundhed og Omsorg og på tværs af magistratsafdelinger og sektorer.
- Et styrket tværmagistratsligt samarbejde om fælles opgørelser af de nye Aarhusmål til byråd og udvalg, herunder også fælles opgørelser af ulighed i sundhed i et 0-100 års perspektiv.

Komplekse borgerforløb og sundhedsenheder

Sundhedsenhederne udfordres fortsat af stadigt mere komplekse borgerforløb. Andelen af komplekse forløb (defineret som borgere med mere end én af ydelsestyperne: pleje, praktisk hjælp, sygepleje, genoptræning og vedligeholdelsestræning) er steget fra knap 43 % i 2011 til godt 56 % i 2018. Det skyldes bl.a. tidlig udskrivning fra hospitalerne og deraf følgende overvæltning af komplekse opgaver til Aarhus Kommune. Økonomisk viser det sig også i form af merudgifter på ca. 7 mio. kr. i alt i de syv områders sundhedsenheder. Sundhed og Omsorg arbejder derfor fortsat med at håndtere de faglige udfordringer som følge af komplekse borgerforløb og samtidig sikre økonomisk balance.

MÅL

Sundhed og Omsorg	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Mål opfyldt
Vi holder borgerne væk (sundhed og trivsel)					
- Andelen af borgere over 65, der ikke modtager praktisk hjælp eller personlig pleje. I 2020 er målet, at 9 ud af 10 ikke modtager hjælp eller pleje (%) ¹⁾	87,9	88,2	89,0	88,2	☹️
Al magt til borgerne (værdighed)					
- Andelen af borgere, der alt i alt er tilfredse med hjemmehjælpen (%)	75,0	71,0	77,0	71,0	☹️
- Andelen af borgere, der alt i alt er tilfredse med plejehjemmet (%)	87,0	90,0	87,0	88,0	😊
Vi er sammen med borgerne (fællesskab og medborgerskab)					
- Andelen af borgere i hjemmeplejen, der ikke føler sig ensomme (%)	87,0	88,0	90,5	87,0	☹️
- Andelen af pårørende til beboere i plejehjem, der er tilfredse (%)	61,0	76,0	70,0	78,0	😊

Note 1) Opgørelsesmetoden blev ændret i 2017 mhp. at medtage borgere, der modtager rehabilitering. Den nye opgørelsesmetode er både anvendt i beregningen af resultatet for 2018 og i genberegningen af de historiske regnskabstal for 2016 og 2017.

YDELSER

Sundhed og Omsorgs indsatser fordeler sig på en række hovedområder:

- Drift af lokalcentre og plejehjem
- Madtilberedning og drift af caféer på lokalcentre
- Pleje og praktisk hjælp til alle borgere med behov, uanset alder
- Hjælpe midler til alle borgere med behov, uanset alder
- Akut- og rehabiliteringstilbud
- Aktivitets- og træningstilbud
- Sundhedsfremme, forebyggelse og genoptræning
- Fremme af frivillighed og medborgerskab

Nedenstående skema rummer aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder:

Aktivitets- og produktivitetstal for Sundhed og Omsorg

Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Antal modtagere af hjemmehjælp (inkl. rehabilitering) ¹⁾	7.295	7.055	7.052	7.170
Antal visiterede timer pr. modtager pr. år (inkl. rehabilitering) ¹⁾	178	188	190	199
Antal beboere i plejehjem ¹⁾	2.281	2.307	2.305	2.256
Antal genoptræningsplaner §140	8128	8584	8915	9225
Direkte brugertid i hjemmeplejen (BTP) (%) ²⁾	48,3	50,2	-	51,4
Ansatte pr. plejebolig	0,89	0,90	0,90	0,92
Antal modtagere pr. sygeplejerske	30,2	30,0	27,4	27,2
Forebyggelige indlæggelser (indlæggelsesdiagnose) pr. 1000 borgere ³⁾	58,3	58,3	58,6	52,9
Gennemsnitlige sygedage pr. fuldtidsansat	13,66	13,55	13,14	12,71
Antal frivillige som faciliterer og samarbejder med lokalcentre og plejehjem om aktiviteter for borgere ⁴⁾	2.749	2.819	-	2.700

Note 1) Alle aktivitetstal for 2017 er gennemsnitsberegninger for januar-august 2017 sfa. dårlig datakvalitet ved implementeringen af CURA. Det svarer til den periode, der er anvendt i beregningen af indikatoren vedr. '9 ud af 10' i målskemaet ovenfor. Note 2) Som følge af overgang til CURA, er der ændret opgørelsesmetode, hvorfor både resultatet for 2018, 2016 og 2015 er genberegnet. Pga. datamangel for sept.-dec. 2017, kan BTP

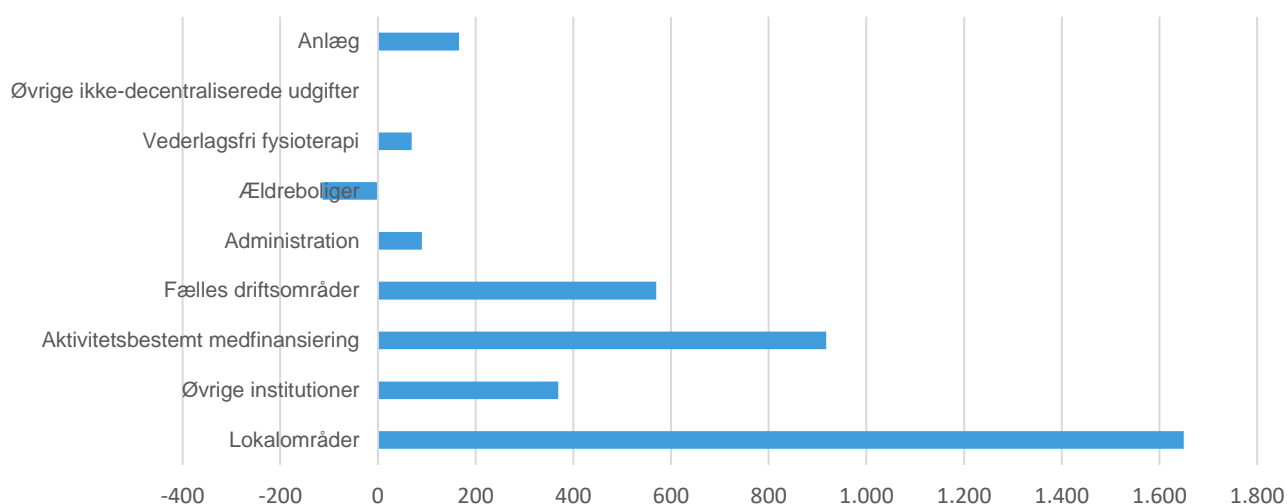
ikke opgøres meningsfyldt for 2017. Note 3) Sundhedsstyrelsen opgør ikke forebyggelige indlæggelser i 2018. I stedet er der for hele perioden brugt opgørelser, lavet af Region Midtjylland. Det angivne tal er genberegnet for hele perioden mhp. sammenlignelighed. De viser antal forebyggelige indlæggelser pr. 1.000 indbyggere, hvorved der tages højde for, at antallet af borgere i Aarhus er steget med næsten 8 % i perioden. Det faktiske antal forebyggelige indlæggelser var 2695 i 2015, 2764 i 2016, 2847 i 2017 og 2635 i 2018. Note 4) Opgørelsen af antal frivillige er ændret i 2018 som følge af nye retningslinjer vedr. forsikring af frivillige.

ØKONOMI

Sundhed og Omsorg har brugt i alt ca. 4,5 mia. kr. i 2018. Nogle af pengene - ca. 0,8 mia. kr. - kommer via huslejeindtægter og beboerbetalning, tilskud fra staten, refusioner, salg af pladser til andre kommuner samt salgsindtægter på anlægsområdet, og derved udgør de kommunale nettoudgifter på området ca. 3,7 mia. kr. De fleste af pengene - ca. 3,5 mia. kr. - går til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Kun en mindre del (0,2 mia. kr.) finansierer investeringer i nyt plejehjemsbyggeri samt ombygning og vedligeholdelse af eksisterende plejehjem (anlægsudgifter).

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2018 (mio. kr.)

Regnskabet for 2018 viser mindreudgifter på 38 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Regnskabsresultatet forklares i høj grad af ekstraordinære indtægter fra blandt andet statslige midler til nye tiltag, finanslovsmidler vedrørende bedre bemanning og refusioner fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag vedr. elever for tidligere år, der er blevet efterbetalt i 2018.

Derudover har Sundhed og Omsorg allerede tidligt i 2018 forberedt organisationen på den forestående sparerunde i 2019. Det har resulteret i påholdenhed i forhold til ansættelser og brug af opsparing med videre i hele organisationen.

I november 2018 opfordrede KL desuden kommunerne til at rette fokus mod reduktion af udgifterne i 2018 til både service og anlæg. Dette har også medført tilbageholdenhed ved årets afslutning.

Herudover bærer regnskabet stadig præg af afdelingens kendte merudgiftsområder, som også i regnskabet for 2018 har medført flere udgifter, end der er bevilget i budgettet. Områderne er i høj grad påvirket af ydre faktorer og bestemt af den demografiske udvikling.

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse (R-B 2018)
Lokalområder	1.561	1.645	1.664	1.650	-15
Øvrige institutioner	0	351	362	369	7
Sundhedsudvikling og institutioner	281	-	-	-	-
Aktivitetsbestemt medfinansiering	44	45	52	46	-6
Fælles driftsområder	632	558	590	570	-20
Administration, HK6 drift	86	85	94	90	-3
Decentraliserede driftsområder i alt	2.603	2.683	2.763	2.726	-38
Ældreboliger	-119	-117	-108	-114	-5
Aktivitetsbestemt medfinansiering	844	853	953	872	-80
Vederlagsfri fysioterapi	67	68	70	68	-1
Ydelsesstøtte og servicearealtilskud	1	1	1	1	-1
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	792	804	916	828	-88
Driftsudgifter i alt	3.396	3.488	3.679	3.554	-125
KB bevillinger	31	48	84	44	-41
Anlæg	7	100	341	123	-218
Anlægsudgifter i alt	37	148	425	166	-258

Årets resultat og opsparing

Regnskabet for 2018 betyder, at årets resultat på det decentraliserede område i Sundhed og Omsorg viser et overskud på 47 mio. kr.

Årets resultat

	Mio. kr.
Årets resultat 2018 ¹⁾	47

Note 1) + = overskud, - = underskud

Som følge af ændrede forudsætninger har der samtidig været en række korrektioner til opsparingen, så den endelige forøgelse af opsparing i Sundhed og Omsorg fra 2017 til 2018 har været på 46 mio. kr. Den samlede opsparing i Sundhed og Omsorg er dermed 165 mio. kr. ultimo 2018. Det svarer til 6 % af Sundhed og Omsorgs forbrugsmulighed på 2,8 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2017	118
Årets resultat 2018	47
Samlede korrektioner til opsparing	-1
Opsparing ultimo 2018	165
- heraf decentralt på institutionsniveau	51
- heraf større eksternt finansierede projekter	3
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	111

Kultur og Borgerservice

Kultur- og Borgerservice er ansvarlig for en lang række opgaver og tilbud inden for blandt andet idræt, kultur, events, musik, borgerservice og biblioteker. De overordnede visioner og målsætninger er fastlagt i tre selvstændige politikker, som sædvanligvis gælder for en 4-årig periode. For hvert politikområde følger Kultur og Borgerservice op på konkrete mål og aktiviteter.

I regnskabet for 2018 er 14 ud af de 22 regnskabsmål fuldt opfyldt eller næsten opfyldt.

På Sport og Fritidsområdet er der fokus på deltagelse i foreninger og aftenskoler, samt udnyttelsen af de offentlige svømme- og skøjtehallen. Antallet af deltagere i aftenskolekurser og foredrag er steget, mens børn og unges deltagelse i folkeoplysende foreninger er lavere end det opstillede budgetmål. Forklaringen på dette er, at der er foretaget en række justeringer af reglerne om aktivitetsstøtte, og derfor kan tallene de seneste tre år ikke direkte sammenlignes. Kultur og Borgerservice foretager i øjeblikket en nærmere analyse af eventuelle andre årsager til faldet i aktivitetsniveau.

Med hensyn til udnyttelsen af de offentlige svømme- og skøjtehallen skyldes faldet i antallet af gæster dels, at Badeanstalten Spanien kun havde åbent fire måneder i 2018. Dels er budgettallet for 2018 for antal betalende gæster i gennemsnit pr. åbningstime påvirket af nogle meget høje besøgstal for skøjtehallen i 2015 og 2016, hvor der blev afholdt særlige arrangementer.

På kulturområdet er det værd at bemærke, at Kultur og Borgerservices egne institutioner har haft besøgstal, der er højere end budgetmålet. ARoS' besøgstal er under budgetmålet, hvilket dels skyldes, at de ikke har nået de forventede besøgstal i vinter- og efterårsferien. Derudover har de varme måneder fra april til juli ligeledes betydet færre besøgende særligt i forhold til det lokale publikum, mens ARoS fortsat har haft godt fat i turisterne. For Moesgaard Museum er budgettallet for besøgende fastlagt før besøgstallet havde fundet sit nye leje med det nye museum. Det forventes derfor, at det faktiske besøgstal i 2018, i højere grad end budgettallet, vil afspejle det fremtidige niveau. Århundredets festival har i 2018 været nedskaleret i forhold til tidligere år, idet færre eksterne arrangører bød ind på arrangementer, muligvis på grund af en vis afmatning ovenpå kulturbyåret 2017.

I Borgerservice og Biblioteker er der fokus på besøgsaktivitet på Dokk1 og medborgercentrene samt samarbejder om borgerrettede aktiviteter og services. Desuden arbejdes der på en ny politik, der forventes vedtaget i 2019 og som vil have indflydelse på målene fremadrettet.

På det økonomiske område er resultatet et overskud på 17,3 mio. kr. der sammen med den oprindelige opsparing kan bruges fremadrettet til at investere i tilbuddene i Kultur og Borgerservice.

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er 789 fuldtidsansatte i Kultur og Borgerservice

MÅL

Sport og Fritid	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Mål opfyldt
Deltagelsen i foreninger og aftenskoler skal være på samme niveau eller højere end gennemsnittet for de seneste 3 år					
- Børn og unges deltagelse i folkeoplysende foreninger					
Antal deltagertimer	5.309.600	6.035.771	5.286.496	3.995.379	
Deltagertimer pr. indbygger i aldersgruppen (3-24 år)	57,5	60,2	58,7	38,9	
Antal deltagere i aftenskolekurser	48.093	51.537	47.577	52.924	
Deltagere i forhold til befolkningstal (%)	18,2	19,2	17,1	19,4	
Antal deltagere i aftenskoleforedrag	-	43.189	41.935	44.048	
Deltagere i forhold til befolkningstal (%)	-	16,1	15,1	16,1	
Kapaciteten af den offentlige åbningstid i svømmehallerne og i skøjtehallen skal have en udnyttelsesgrad på niveau med eller er højere end gennemsnittet for de seneste 3 år					
- Antal gæster i alt			830.925	712.935	
- Antal betalende gæster i alt	395.109	408.384	428.640	277.847	
- Antal gæster i gennemsnit. pr. åbningstime	50,6	35,8	49	39,2	

Kultur	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Mål opfyldt
Aarhus' kultur- og kunstproduktionsmiljøer styrkes ved, at flere får en kunstfaglig uddannelse					
- Antal elever Billedkunstnerisk Grunduddannelse	-	-	24	24	
- Antal elever Scenekunstnerisk Grunduddannelse	-	-	24	24	
Den kunstneriske kvalitet skal afspejle sig ved en tilfredsstillende publikumssøgning					
- ARoS (antal besøgende)	614.170	658.086	600.000	508.008	
- Den Gamle By (antal besøgende)	515.667	571.167	450.000	546.485	
- Moesgaard Museum (antal besøgende)	401.420	312.144	360.000	310.000	
- Musikhuset Aarhus (antal gæster til arrangementer)	610.802	490.840	500.000	508.153	
- Aarhus Symfoniorkester (antal publikummer)	87.019	86.167	86.000	101.195	
- Århundredets Festival (antal besøgende) ¹⁾	30.000	41.579	50.000	8.389	

Note 1) Antal besøgende i 2016 er et ca.-tal, da nogle arrangementer var gratis, og dermed var der ingen tælling af publikum

Borgerservice og Biblioteker	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Mål opfyldt
Den samlede besøgsaktivitet i Dokk1 skal stige, og på medborgercentre skal den som minimum fastholdes i 2018					
- Dokk1 (besøg i 1.000)	1.209	1.346	1.100	1.230	😊
- Medborgercentre (besøg i 1.000)	1.192	1.217	1.200	1.191	😐
- Besøgstal i alt (besøg i 1.000)	2.401	2.563	2.300	2.421	😊
Borgerservice og Biblioteker skal arbejde for at fremme og fastholde eksisterende såvel som nye samarbejder om borgerrettede aktiviteter og services					
- Antal borgervendte services, der drives helt eller delvist af frivillige	91	84	75	105	😊
- Antal samarbejder om borgervendte aktiviteter	198	226	193	262	😊

YDELSER

Kultur og Borgerservices ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skema er der aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Kultur og Borgerservice

Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Antal koncerter i Aarhus Symfoniorkester fordelt på aktiviteter				
Symfonikoncerter	62	65	56	54
Gratis koncerter	4	3	4	34
Symfonikoncerter børn og unge	17	18	16	18
Kammerkoncerter børn og unge	89	81	90	89
Sceniske forestillinger	16	12	15	11
Kammerkoncerter inkl. Foyerkoncerter	8	4	12	10
Lokalcenterkoncerter	6	8	8	7
Udendørskoncerter	2	1	2	3
Antal forestillinger fordelt på genrer i Musikhuset				
Dans	10	16	37	6
Shows og musical	100	202	204	189
Teater	90	95	72	130
Rytmsk musik	360	184	229	246
Operaforestillinger	25	23	17	23
Klassiske koncerter	45	44	45	55
Øvrige forestillinger	400	515	364	376
Åbningstider i Borgerservice og Biblioteker				
Dokk1 (Hovedbiblioteket - antal timer om ugen)	47,5	57	57	55
Dokk1 (Borgerservice - antal timer om ugen)	31,7	32	32	32
Adgang til salene m.m. på Dokk1 fra kl. 21.00-22.00 (antal dage om ugen)	5	5	5	5
De store medborgercentre (antal timer om ugen)	43	43	43	43
De mellemstore medborgercentre (antal timer om ugen)	26,2	26,2	26,2	26,2
De små medborgercentre (antal timer om ugen)	7,4	7,7	7,7	7,7
Antal fysiske enheder med ubemandet åbningstid (inkl. Dokk1)	17	17	17	17

Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Antal arrangementer og kurser af folkeoplysende karakter				
Antal udbudte kurser	269	249	274	303
Antal kursister i alt	1409	1678	2222	5656
Antal arrangementer for førskolebørn herunder læsearrangementer	300	346	315	373
Antal arrangementer for skolebørn herunder læsearrangementer	539	736	694	836
Antal fysiske arrangementer uden for huset		0	60	357
Digitale udlån:				
Bøger (%)	2,5	3,7	4,8	4,1
Lydbøger (%)	55,3	69,8	74,6	76,6
Film (%)	12,7	26,4	31,2	28,2
Åbne data, Start-up-virksomheder og digitaliseringens risici				
Antal datakilder, der bliver tilgængelige hvert år	121	139	136	152
Bibliotekerne:				
Udvikling i antal besøgende ift. lønudgiften (2014=100)	110	109	118	109
Musikhuset Aarhus:				
Udvikling i samlede antal publikum ift. lønudgiften (2014=100)	105	124	89	94
Aarhus Musikskole:				
Udvikling i antal elever ift. nettoudgifter (2014=100)	86	99	98	100

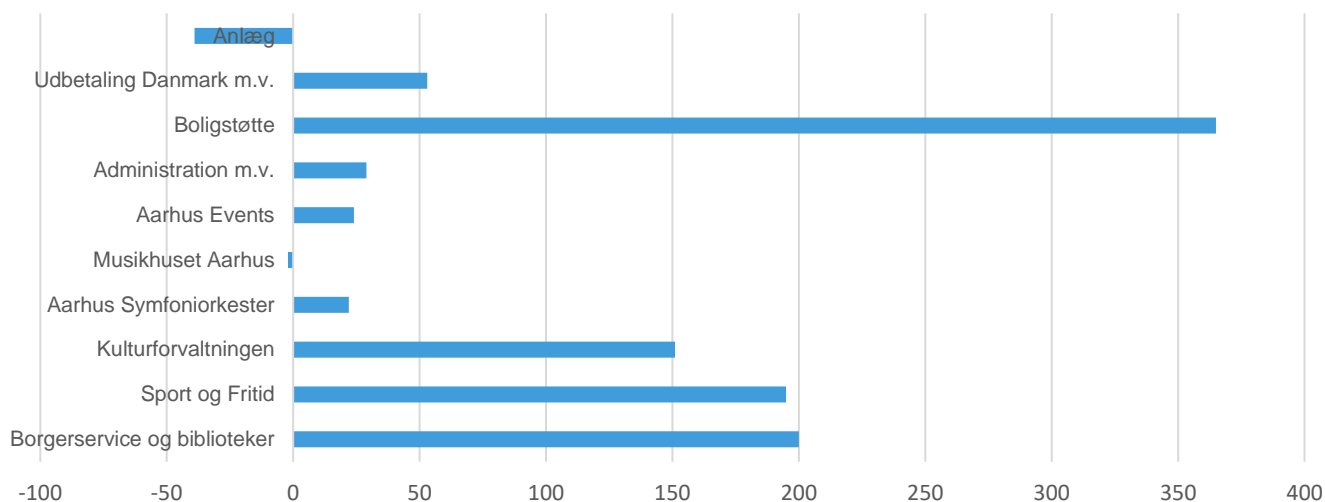
ØKONOMI

Kultur og Borgerservice har brugt i alt 997 mio. kr. på drift og anlæg i 2018. Heri er indeholdt indtægter på 560 mio. kr. (tilskud fra staten, gebyrer, refusioner og billetindtægter). De samlede bruttoudgifter er dermed på 1.557 mio. kr.

De fleste af udgifterne - ca. 1,1 mia. kr. – går til indsatser og service til borgerne. Hertil kommer udgifter til boligstøtte på 365 mio. kr. I 2018 har der været udgifter på 130 mio. kr. til anlægsinvesteringer, men samtidig indtægter på 169 mio. kr. hvilket betyder at anlægsområdet i 2018 samlet viser et overskud.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen.

Regnskab 2018 (mio. kr.)

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab. Regnskabet for 2018 viser et mindreforbrug i forhold til det oprindelige budget på 43 mio. kr.

Mindreforbruget skyldes at bevillingen til brug af opsparing på 15 mio. kr. ikke blev anvendt. Hertil kommer mindreudgifter på Sport og Fritid, primært under lokaletilskud og puljeområdet. Afregning vedr. Udbetaling Danmark på 11. mio. kr. er flyttet internt i Aarhus kommune.

Under anlæg er der et mindreforbrug på 126 mio. kr., hvilket skyldes tidsforskydninger og salg af Saltholmsgade.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse (R-B 2018)
Borgerservice og biblioteker	224	207	204	200	-4
Sport og Fritid	194	190	210	195	-15
Kulturforvaltningen	145	153	155	151	-4
Aarhus Symfoniorkester	22	20	22	22	0
Musikhuset Aarhus	-6	-2	-2	-2	0
Aarhus Events	24	26	20	24	4
Administration m.v.	30	30	46	29	-17
Decentraliserede driftsområder i alt	633	623	654	619	-35
Boligstøtte	348	357	361	365	3
Udbetaling Danmark, Tinglysning mm.	54	78	64	53	-11
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	402	436	425	417	-8
Driftsudgifter i alt	1035	1059	1080	1036	-43
Anlægsudgifter i alt	148	86	87	-39	-126

Årets resultat og opsparing

Årets forbrug er på 619 mio. kr. Med en forbrugsmulighed på 636 mio. kr. giver det et overskud på 17 mio. kr. i 2018.

Årets resultat

	Mio. kr.
Årets resultat 2018 ¹⁾	17

Note 1) + = overskud, - = underskud

Den samlede opsparing i Kultur og Borgerservice er dermed på 75 mio. kr. ultimo 2018. Det svarer til 11,7% af forbrugsmuligheden på 636 mio. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2017	65
Årets resultat 2018	17
Samlede korrektioner til opsparing	-7
Opsparing ultimo 2018	75
- heraf decentralt på institutionsniveau	24
- heraf større eksternt finansierede projekter	0
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	51

Teknik og Miljø

Teknik og Miljø's overordnede effektmål tager afsæt i aarhusmålet "Aarhus er en god by for alle". Målene dækker bredt over Teknik og Miljø's opgaveområder.

Teknik og Miljø har i 2018 fornyet de politiske pejlemærker for resten af valgperioden. Pejlemærkerne er (fra april 2019):

- Vi er til for borgere og virksomheder
- Gode lokalsamfund som ramme for det gode liv
- Fremkommelighed for alle
- Grøn omstilling og cirkulær økonomi
- En smartere og mere effektiv by

Budgetmålene for 2018 er:

- Vi skal sikre mobilitet og forbundethed
- Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift
- Vi skal sikre bæredygtig vækst
- Vi skal sikre en by i social balance

Indholdet i budgetmålene vil i det væsentligste blive videreført som en del af de nye pejlemærker.

I forhold til målet *Vi skal sikre mobilitet og forbundethed* har økonomien været belastet af stigende udgifter til buskørsel og Letbanen. Det må desuden konstateres, at vejdriften kommer under pres i de kommende år - dels på grund af et statsligt indgreb i forhold til parkeringsindtægter; dels fordi et midlertidigt budgetløft på 30 mio. kr./år ophører fra 2019. Der forventes fremlagt nye belysninger og forslag til afhjælpning af problemerne til budgettet for 2020.

For området *Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift* er der ved de seneste tre års budgetforlig tildelt ressourcer til byggesagsbehandlingsområdet til at optimere sagsbehandlingstiden og dermed afvikle sagspukler. Effekten kan aflæses i et større antal afgjorte sager pr. år samt en brugertilfredshed på gennemsnitligt 71% meget tilfredse og tilfredse brugere. For bygge- og lokalplanssager har der i 2018 været fokus på øget inddragelse af brugere og partnere. Det gælder bl.a. vejledning til dialoger med bygherrer og anvendelse og dokumentation af byrådets ønske om et 360 graders dialogværktøj til lokalplaner og større bygge- og anlægsprojekter.

Til understøttelse af målene *Vi skal sikre bæredygtig vækst* og *Vi skal sikre en by i social balance* er der blandt andet foretaget omfattende anlægsinvesteringer i Bynære Havnearealer, Helhedsplanen i Gellerup, energirenovering af vejbelysning og køb af amtssygehusgrunden. Investeringerne understøtter såvel Aarhusmålene, boligpolitikens vision samt byrådets mål for byudviklingen i Kommuneplan 2017.

For serviceområderne Natur og Vej Service samt Østjyllands Brandvæsen er der et stort fokus på at sikre økonomisk balance. Natur og Vej Service befinder sig i en svær konkurrencemæssig situation, og Teknik og Miljø har derfor i 2018 igangsat udarbejdelsen af et forslag til ny forretningsmodel. Med hensyn til Østjyllands Brandvæsen er der fortsat ubalance mellem Aarhus Kommunes budget til bidraget til Østjyllands Brandvæsen og den faktiske udgift. Dette har i 2018 været og er fortsat et fokuspunkt for Østjyllands

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er 1.300 fuldtidsansatte i Teknik og Miljø

Brandvæsenets bestyrelse. Teknik og Miljø fremsender indstilling herom, med henblik på budgetforhandlingerne for 2020.

Blixens - kommunens nye hus i Gellerup

Blixens er en hjørnesteen i Helhedsplanen for Gellerup og Toveshøj. Ved at blande mange funktioner og derigennem åbne huset op bidrager Blixens positivt til området og resten af Aarhus. Blixens huser 950 ansatte fra Aarhus Kommune samt 50 ansatte fra Lokalpolitiet Vest. Arealet omfatter 23.000 m² kontorbygning inkl. ca. 1.500 m² udadvendte funktioner samt 12.500 m² parkeringshus. Byggeriet er udført i perioden 2016-2018 og er et af de første projekter, der står færdigt som følge af Helhedsplanen.

MÅL

Teknik og Miljø	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Mål opfyldt
Vi skal sikre liveability					
- Aarhusianernes tilfredshed med, at Aarhus er en god by for alle og har en høj grad af medborgerskab skal øges i forhold til 2016 målt ved temperaturmåling af Aarhus-målene	God by: 77 point Medborgerskab: 64 point	Ej opgjort.	Mere end 77/ 64 point	God by: 76 point Medborgerskab: 64 point	
Vi skal sikre bæredygtig vækst					
- Aarhus skal være CO ₂ -neutral i 2030 målt ved CO ₂ -udledning i tons pr. indbygger (Aarhus Kommune som bysamfund)	4,7	4,5	2,3 i 2020	Estimat: 3,9	
Vi skal sikre en by i social balance					
- Der skal være en mere varieret boligsammensætning i byens områder. Hvert af byens områder (postnumre) klassificeres i høj, mellem og lav variation mht. personindkomst, aldersfordeling og ejerforhold. Målet er, at flere områder går fra en lav til en højere variation end omvendt.	Ej opgjort	Opgørelse af antal områder med lav, mellem og høj variation.	Udvikling i retning af større variation.	Udvikling i retning af større variation.	
Vi skal sikre mobilitet og forbundethed					
- En stigende andel af transporten skal ske via kollektiv trafik, cykling og gang målt ved transportvaneanalyserne	Aarhus - indenfor Ringgaden: - Gang: 24% - Cykel: 24% - Bus: 9% - Tog: 4% - Bil: 38% - Andet: 1% Hele Aarhus: - Gang: 20% - Cykel: 17% - Bus: 6% - Tog: 3% - Bil: 52% - Andet: 2%	Aarhus - indenfor Ringgaden: - Gang: 23% - Cykel: 26% - Bus: 9% - Tog: 3% - Bil: 38% - Andet: 1% Hele Aarhus: - Gang: 21% - Cykel: 18% - Bus: 6% - Tog: 2% - Bil: 51% - Andet: 2%	Aarhus - indenfor Ringgaden: - Gang: >24% - Cykel: >24% - Bus: >9% - Tog: >4% - Bil: <38% - Andet: 1% Hele Aarhus: - Gang: >20% - Cykel: >17% - Bus: > 6% - Tog: >3% - Bil: <52% - Andet: 2%	Aarhus - indenfor Ringgaden: - Gang: 22% - Cykel: 26% - Bus: 8% - Tog: 3% - Bil: 39% - Andet: 2% Hele Aarhus: - Gang: 22% - Cykel: 17% - Bus: 5% - Tog: 2% - Bil: 52% - Andet: 2%	
Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift					
- Brugertilfredsheden, målt på de enkelte myndighedsområder, skal ligge på mindst 80% tilfredse eller meget tilfredse	Byggesager: 70% Miljøgodkendelser: 99% Virksomheder: 85% Landbrug: 85%	Byggesager: 71% Miljøgodkendelser: Ej foretaget	Byggesager: >80% Miljøgodkendelser: >80%	Byggesager: 71% Miljøgodkendelser: Ej foretaget	

Se yderligere opgørelse af måltallene på [Aarhus i tal](#)

YDELSER

Teknik og Miljø's ydelser er fra april 2019 organiseret i følgende hovedområder:

- Mobilitet, Anlæg og Drift
- Plan, Byggeri og Miljø
- Affald og Varme
- Klima og Grøn Omstilling
- Arealudvikling og Almene Boliger
- Ejendomsadministration

I nedenstående skema er aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Teknik og Miljø

Aktivitets- og produktivitetstal	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Samlet energiforbrug (GWh) til vejbelysning	15,1	13,9	12,6	10,2
Forbrug af salt, gram pr. m ² offentligt vejnet	11,0	11,2	12,2	9,9
Vedligeholdelse af kørebaner (inkl. stier), kr. pr. indbygger	171,8	97,9	121,8	153,1
Vedligeholdelse af fortove (inkl. stier), kr. pr. indbygger	73,2	95,8	94,2	101,5
Vintervedligeholdelse, kr. pr. indbygger	84,8	93,3	81,8	72,1
Renholdelse, kr. pr. indbygger	55,5	60,3	64,6	54,4
Vedligehold af kørebaner, kr. pr. 10 m ²	56,5	31,5	39,3	50,1
Vedligehold af fortove, kr. pr. 10 m ²	116,1	157,8	155,4	170,9
Miljøtilsyn af virksomheder (antal)	210	217	197	227
Miljøtilsyn af landbrug (antal) rutinetilsyn	65	74	70	84
Antal ledigblevne lejemål i alt	102	98	103	96
Udlejning til genhusninger	8	0	0	0
Udlejet til flygtninge og indvandrere	8	2	0	2
Udlejet til akutte boligansøgere	35	35	32	35
Boliger til studerende (Skejby Vænge)	51	52	59	53
Antal ledigblevne erhvervslejemål	10	5	10	6
Ikke udlejet, gennemsnitligt antal dage	93	156	100	30
Boligenheder, der modtages affald fra, i alt	168.908	170.165	173.060	176.507
Boligenheder i alt, vægtet	120.394	121.453	123.535	125.816
Dagrenovation fra private husstande, tons	70.843	71.596	69.871	72.591
Samlet beholdervolumen, m ³	928.987	957.928	992.968	1.011.515
Affald på genbrugsstationerne, tons	137.870	142.856	145.987	138.825
Forbrændingsanlægget:				
- Tilførte mængder, tons	251.912	249.592	255.167	251.167
- Fraførte mængder, tons	58.957	55.776	52.710	57.676
Affald, Farligt affald + Bygge- og Haveaffald:				
- Farligt affald, Modtaget affald, tons	1.910	1.856	2.035	1.950
Byggesager pr. medarbejder	87	80	71	85
Antal påstigninger pr. køreplantage	63,5	61,2	-	Estimat: 65,9

ØKONOMI

Teknik og Miljø har samlet set på drift (inkl. takstfinansierede områder) og anlæg i 2018 haft udgifter for 4,8 mia. kr. Hertil kommer forskellige indtægts-

ter fra fx salg af varme, bygninger og arealer. De samlede indtægter i Teknik og Miljø udgør i 2018 3,0 mia. kr. Således er nettoforbruget samlet set på drift og anlæg på 1,8 mia. kr.

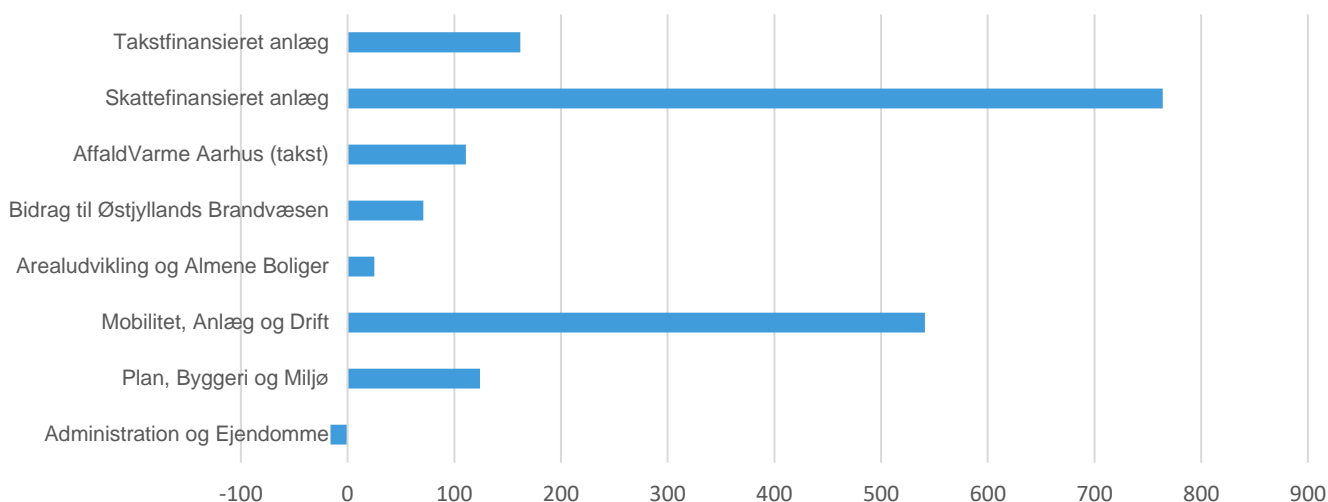
De store skattefinansierede driftsområder i Teknik og Miljø er vejvedligeholdelse, drift af grønne områder, kollektiv trafik, myndighedsbehandling mv. Udgifterne har i 2018 udgjort ca. 1,0 mia. kr. og indtægterne ca. 0,3 mia. kr.

Det takstfinansierede område er AffaldVarme Aarhus. Udgifterne hertil har udgjort 2,5 mia. kr. og indtægterne 2,4 mia. kr.

En væsentlig del af forbruget i Teknik og Miljø går til anlægsområdet. I 2018 er der samlet på anlægsområdet brugt ca. 1,0 mia. kr., svarende til 1,3 mia. kr. i udgifter og 0,3 mia. kr. i indtægter.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen.

Regnskab 2018 (mio. kr.)

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab.

I 2018 har der på det skattefinansierede driftsområde været et nettoforbrug på ca. 722 mio. kr., hvilket er lidt højere end regnskabet fra tidligere år, men omtrent på niveau med oprindeligt budget. Generelt er der dermed balance i forbruget på de decentraliserede områder i forhold til budgettet. Det er dog værd at fremhæve nedenstående områder, hvor der har været et større underskud i 2018, og hvor økonomien de kommende år også forventes at være udfordret.

Mobilitet, Anlæg og Drift har i 2018 haft et forbrug på 541 mio. kr., hvilket er ca. 20 mio. kr. mere end budgetteret. En væsentlig del af budgettet vedrører kollektiv trafik (288 mio. kr.). Årets resultat for kollektiv trafik er et underskud på 32,4 mio. kr. Resultatet afspejler ubalancen mellem Midttrafiks budgetlægning af de faktiske omkostninger og den økonomiske ramme, som Aarhus Kommune har tildelt området.

Natur og Vej Service har haft et driftsunderskud på 14 mio. kr., hvilket fordobler områdets gæld. Natur og Vej Service er i en svær konkurrencemæssig situation, hvor der konkurreres på pris. Natur og Vej Service har brugt væsentlige ressourcer på tilbudsregning uden at få opgaverne. Der arbejdes på et forslag til fremtidig forretningsmodel for sektoren.

På de *takstfinansierede områder* (AffaldVarme Aarhus) er der i 2018 en afvigelse på 304 mio. kr. mellem budget og regnskab. En væsentlig del af afvigelsen er bevilget i løbet af 2018 og vedrører takstændringer, herunder tilbagebetaling af afgifter til AffaldVarmes kunder.

Udgifterne til anlæg svinger meget fra år til år alt efter hvilke anlægsprojekter, som bliver gennemført. I 2018 var forbruget på 926 mio. kr., hvilket er næsten på niveau med 2016, men væsentligt højere end 2017. En væsentlig del af forbruget på anlægsområdet har i 2018 været i relation til Bynære Havnearealer (jordsalg), Helhedsplanen i Gellerup, energirenovering af vejbelysning og køb af Amtssygehusgrunden.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse (R-B 2018)
Administration og Ejendomme	-16	-10	1	-16	-17
Plan, Byggeri og Miljø	139	138	125	124	-1
Mobilitet, Anlæg og Drift	455	447	521	541	20
Arealudvikling og Almene Boliger	7	7	6	3	-3
Bidrag til Østjyllands Brandvæsen	75	71	72	71	-1
Decentraliserede driftsområder i alt	659	652	726	722	-4
Støttet Byggeri og Miljøvagten	19	13	27	22	-5
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	19	13	27	22	-5
AffaldVarme Aarhus	-209	-301	-192	111	304
Takstfinansierede områder i alt	-209	-301	-192	111	304
Driftsudgifter i alt	470	365	560	856	297
Skattefinansieret anlæg	700	-145	331	764	433
Takstfinansieret anlæg	419	225	165	162	-3
Anlægsudgifter i alt	1120	81	497	926	323

Årets resultat og opsparing

Årets resultat for de decentraliserede områder i Teknik og Miljø er et underskud på 18 mio. kr. i forhold til rammen. Årets resultat på de takstfinansierede områder i Teknik og Miljø er et underskud på drift og anlæg på 273 mio. kr.

Årets resultat på de decentraliserede områder

	Mio. kr.
Årets resultat 2018 ¹⁾	-18

Note 1) + = overskud, - = underskud

Årets resultat på de takstfinansierede områder

	Mio. kr.
Årets resultat 2018 ²⁾	-273

Note 1) + = overskud, - = underskud

Som følge af ændrede forudsætninger har der samtidig været en række korrektioner til opsparingen, så den endelige brug af opsparing i Teknik og Miljø på de decentraliserede områder fra 2017 til 2018 har været på 4 mio. kr. Den samlede gæld i Teknik og Miljø er dermed 52,9 mio. kr. ultimo 2018. Det svarer til 7,5 % af Teknik og Miljø's forbrugsmulighed på 704 mio. kr.

Teknik og Miljø har udarbejdet planer for afvikling af gælden, via permanente rammereduktioner. Det er således et konkret mål at være gældfri i 2020.

På de takstfinansierede områder i Teknik og Miljø medfører nettoresultatet på 273 mio. kr. samt afskrivning på uerholdelige fordringer på 4 mio. kr. en stigning i den samlede gæld, som hermed udgør 1.963 mio. kr. Gælden afspejler bl.a. et meget højt niveau for anlægsaktiviteter gennem de seneste fem år, eksempelvis ombygning af Studstrupværket til fyring med træpiller, etablering af transmissionsledning til varme fra det biomassefyrede kraftvarmeanlæg i Lisbjerg, fjernkommunikation med målerparken, anskaffelse af beholdere til affaldssortering m.v. Taksten på fjernvarme er på samme niveau i 2019 som 2015-2017. I 2018 var taksten ekstraordinært nedsat for at afvikle en overdækning.

Opsparing på de decentraliserede områder

	Mio. kr.
Opsparing/gæld ultimo 2017	-17
Korrektion vedr. regnskab 2017 på Ejendomsområdet	-13
Årets resultat 2018	-18
Samlede korrektioner til opsparing	-4
Opsparing/gæld ultimo 2018	-53
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer) ¹⁾	-53

Note 1) Al opsparing/gæld sker centralt/tværgående

Opsparing på de takstfinansierede områder

	Mio. kr.
Opsparing/gæld ultimo 2017	-1.686
Årets resultat 2018	-273
Samlede korrektioner til opsparing	-4
Opsparing/gæld ultimo 2018	-1.963

Borgmesterens Afdeling

Borgmesterens Afdeling arbejder for byrådets vision i "Fortællingen om Aarhus" om, at Aarhus er en god by for alle, en by i bevægelse, og en by med handlekraft og fællesskab.

Borgmesterens Afdelings opgave er at hjælpe byrådet, Magistraten og borgmesteren med at understøtte, at der skabes vækst, beskæftigelse og udvikling i bysamfundet Aarhus, samt at understøtte koordinering og samarbejdet på tværs i organisationen Aarhus Kommune. Den koordinerende rolle for Borgmesterens Afdeling indebærer, at afdelingen har en finger med i spillet på rigtig mange områder fra dialog med staten om nye infrastrukturprojekter, nye erhvervspolitiske initiativer til arbejdet med budget og sekretariatsbetjening af byråd og udvalg.

For at gøre Aarhus til en god by for alle, arbejder Borgmesterens Afdeling med integration og udvikling af udsatte boligområder, med en fælles platform for medborgerskab og innovation på tværs, og med styrkelse af trykgheden i byen.

I flere af de udsatte boligområder er der også store fysiske forandringer i gang. I Gellerupparken er der lavet nye veje ind gennem området, og flere boligblokke revet ned for at give plads til andre typer boliger, både ungdomsboliger og ejerboliger. Den 19. juni 2018 blev der indgået en politisk aftale om udsatte boligområder med udgangspunkt i en ambition om at skabe en sammenhængende og blandet by uden udsatte boligområder

Internt i kommunen arbejder Fælles Service på at understøtte effektivisering og standardisering på IT-området og i administrative støttefunktioner på tværs af kommunen. Der blev i 2018 gennemført en evaluering af området, som generelt viser gode resultater og god brugertilfredshed, og der blev afholdt en brugermesse med deltagelse i ca. 600 brugere fordelt på en lang række kommunale arbejdspladser.

Det koordinerede kørselstilbud har igennem hele 2018 været i en god udvikling efter den meget turbulente start i 2016. Driften er stabil, brugertilfredshedsundersøgelsen i foråret viste en høj tilfredshed, og fordelene ved et koordineret tilbud begynder nu at vise sig. Merforbruget i forhold til tidligere er kraftigt faldende, men ligger stadig på et højt niveau og forventes først helt elimineret, når der har været gennemført nye udbud i 2020.

I 2018 er der lanceret en ny kommunal hjemmeside og et nyt intranet, som når ud til over 30.000 medarbejdere i kommunen, også på smartphones og tablets. Det vil være med til at understøtte samarbejdet på tværs i kommunen, og samarbejdet mellem kommunens medarbejdere og forældre, pårørende, frivillige organisationer, virksomheder m.v.

Borgmesterens Afdelings opgaver løses i tæt kontakt med politikere, borgere, bysamfund, virksomheder, leverandører, andre offentlige myndigheder, organisationer, boligforeninger og magistratsafdelingerne i kommunen.

ØKONOMI

Borgmesterens Afdeling har brugt i alt ca. 0,9 mia. kr. i 2018. Nogle af pengene - ca. 0,1 mia. kr. - kommer fra statstilskud, tjenestemandspensioner, erhvervsområdet samt indtægter på anlægsområdet, og derved udgør de

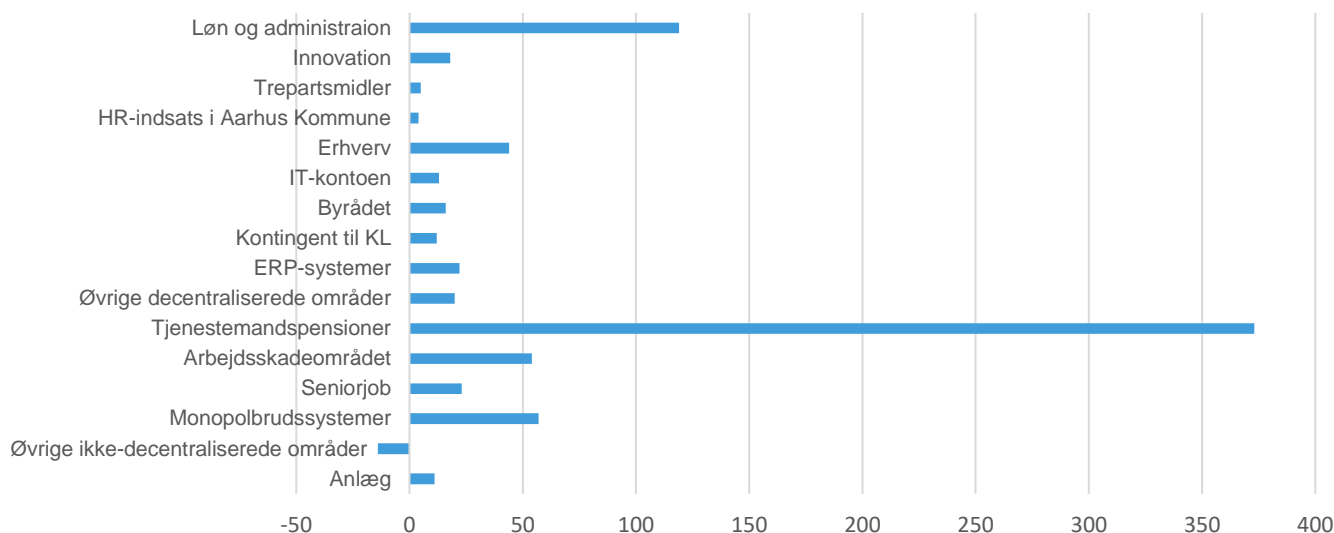
ORGANISATION

- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er 340 fuldtidsansatte i Borgmesterens Afdeling.

egentlige kommunale udgifter på området ca. 0,8 mia. kr. De fleste af pengene går til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Kun en mindre del (11 mio. kr.) vedrører anlægsinvesteringer, fx bygninger og veje.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan nettoudgifterne er fordelt på de enkelte områder i afdelingen:

Regnskab 2018 (mio. kr.)

I tabellen nedenfor er dette års regnskab sammenlignet med de sidste to års regnskab.

På Borgmesterens Afdelings drift har der samlet set været et merforbrug på 49 mio. kr.

Merforbruget kan forklares ved:

- Planlagt forbrug af opsparingen på 10 mio. kr. blev ikke realiseret.
- Derudover har der været mindreforbrug på 2 mio. kr. på IT-kontoen, 2 mio. kr. på ERP-systemer samt øvrige poster på 1 mio. kr. Mindreforbruget skyldes tidsforskydning af betalinger.
- Merforbrug på 57 mio. kr. vedrørende monopolbrudssystemer. I 2018 blev det besluttet at samle alle magistratsafdelingernes udgifter og budgetter til monopolbrudssystemer i Borgmesterens Afdeling fra 2018 og frem.
- Merforbrug på tjenestemandspensioner på 14 mio. kr. som vedrører Midttrafik og kompensation i forbindelse med tjenestemænd, der er flyttet til andre kommuner.
- Merforbrug på arbejdsskader på 8 mio. kr. begrundet i flere erstatningsafgørelser end forventet.
- Mindreforbrug vedrørende seniorjob-ordningen på 8 mio. kr. som følge af færre personer på ordningen end forventet.
- Mindreforbrug på 7 mio. kr. på øvrige poster som følge af flere indtægter end forventet.

Områder, mio. kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse (R-B 2018)
Løn og administration	97	104	129	119	-10
Innovation	36	10	19	18	-1
Trepartsmidler	5	5	4	5	1
HR-indsats i Aarhus Kommune	5	3	4	4	0
Erhverv	37	37	44	44	0
IT-kontoen	14	16	15	13	-2
Byrådet	13	12	16	16	0
Kontingent til KL	12	12	11	12	1
ERP-systemer	10	13	24	22	-2
Øvrige decentraliserede områder	43	41	22	21	-1
Personalegodeordningen	0	0	0	-1	-1
Decentraliserede driftsområder i alt	272	253	288	273	-15
Tjenestemandspensioner	326	360	359	373	14
Arbejdsskader	43	61	46	54	8
Seniorjob	29	27	31	23	-8
Monopolbrudssystemer	0	0	0	57	57
Øvrige ikke-decentraliserede områder	-19	-17	-7	-14	-7
Ikke-decentraliserede driftsområder i alt	379	431	429	493	64
Driftsudgifter i alt	651	684	717	766	49
Anlægsudgifter i alt	36	25	13	11	-2

Årets resultat og opsparing

Regnskabet for 2018 betyder, at årets resultat på det decentraliserede område i Borgmesterens Afdeling viser et overskud på 23 mio. kr.

Årets resultat på det decentraliserede område

	Mio. kr.
Årets resultat 2018 ¹⁾	23

Note 1) + = overskud, - = underskud

Som følge af ændrede forudsætninger har der samtidig været en række korrektioner til opsparingen, så den endelige forøgelse af opsparing i Borgmesterens Afdeling fra 2017 til 2018 har været 8 mio. kr. Den samlede opsparing i Borgmesterens Afdeling er dermed 26 mio. kr. ultimo 2018. Det svarer til 8,6 % af Borgmesterens Afdelings forbrugsmulighed på 0,3 mia. kr.

Opsparing

	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2017	29
Årets resultat 2018	23
Samlede korrektioner til opsparing	-26
Opsparing ultimo 2018	26
- heraf decentralt på institutionsniveau	0
- heraf større eksternt finansierede projekter	4
- heraf centrale og tværgående midler (forvaltninger og puljer)	22

Tværgående indsatser

Effektiviseringer

Der har i løbet af 2018 været arbejdet på bl.a. følgende 22 effektiviseringsprojekter:

Mio. kr.	Gevinster
Diverse udbud af varer og tjenesteydelser	11,5
Digitale møder i Aarhus Kommune	8,3
Øget fokus på effekten af beskæftigelsesindsatsen	6,8
Velfærdsteknologiske løsninger	6,7
Samling af administrative funktioner i Teknik og Miljø	5,4
Udbud og kontraktstyring af elektricitet	4,5
Gruppebaserede indsatser	3,4
Hjerterehabilitering	3,2
Palliation og sår	2,8
Faldforebyggende indsats	1,8
Materialehåndtering i bibliotekerne	1,3
Nyt E-handelssystem	1,0
Model for central/decentral organisering af økonomiopgaver	0,5
Ophør med selvstændig økonomiløsning hos NVS	0,4
Nyt disponeringssystem	0,4
Afskaffelse af budkørsel af kasser hver 14. dag	0,2
Nembudget	0,1
Genforhandling af priser for Aarhus Kommunes IaaS-kontrakt	0
RPA-robot i Ydelsesafdelingen, beskæftigelsesområdet	0
Indmeldingsordning om 6. ferieuge	0
Bade- og hygiejnestol på plejehjem	0
Effektivisering på økonomiområdet	0
I alt	58,2

Disse bidrager, sammen med de seneste tre års effektiviseringskataloger samt initiativerne under "Fælles om Nye Løsninger", til opfyldelsen af målet i den økonomiske politik om effektiviseringer på 1% af de decentraliserede rammer. Over de seneste 4 regnskabsår har målet sammenlagt været 486,3 mio. kr. Der er realiserede effektiviseringer på i alt 674,5 mio. kr. Heraf tælles de 151,9 mio. kr. til projekter, som blev beskrevet under "Fælles om Nye Løsninger", som var et ekstraordinært effektiviseringskatalog, der blev vedtaget i forbindelse med B2019.

Ovenstående beløb på 58,2 mio. kr. skal ses i forhold til at projektledere har været beskæftiget af at arbejde på "Fælles om Nye Løsninger"-projekter, hvilket naturligt har medført mindre tid til øvrige effektiviseringsprojekter. "Fælles om Nye Løsninger" bliver ikke fulgt op på i dette års katalog, men vil blive fulgt op på fra næste år. Der er dog i dette katalog beskrevet 4 nye

projekter, som trækker tråde til "Fælles om Nye Løsninger", fordi afdelingerne havde påbegyndt arbejdet på dem i løbet af 2018.

Investeringsmodeller

Byrådet har i de senere år igangsat en række investeringsmodeller, som har til hensigt at skabe et større råderum i den kommunale økonomi. Det bagvedliggende princip er, at en investering i en øget/supplerende indsats giver et afkast i form af mindredgifter/merindtægter på et ikke-decentraliseret område, der er lig med eller større end investeringen.

Der har været 11 investeringsmodeller i Aarhus Kommune i 2018. Der har samlet set været investeret 78,7 mio. kr. i en styrket indsats i 2018, og på den baggrund blev der i budget 2018 på forhånd indarbejdet mindredgifter/merindtægter på 101,9 mio. kr.

Magistratsafdelingerne har i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2018 lavet en opfølgning på investeringsmodellerne. Den viser, at der er skønnede mindredgifter/merindtægter på 99,2 mio. kr. i 2018. Den realiserede effekt af investeringsmodellerne er dermed lidt mindre end budgetteret, jf. nedenstående tabel. Det skal bemærkes, at effekten af flere modeller bliver større over tid, ligesom investeringsmodellernes permanente effekt af tidligere års resultater ikke er medtaget.

Mio. kr.	Investering	Budgetteret besparelse	Realiseret besparelse
MSB: Fleksjob-indsats	15,2	-15,0	-13,9
MSB: AC og professionsbachelor	11,5	-19,0	-19,6
MSB: Jobrotation	1,2	-1,2	-2,4
MSB: Virksomhedssamarbejdet	15,0	-21,0	-22,5
MSB: Integration - JobFørst	10,8	-11,7	-14,4
MSB: Fra ufaglært til faglært	3,1	-3,1	-5,6
MSB: Småjobs	3,0	-7,9	-6,6
MSB: Sygemeldte tilbage i job	3,0	-6,0	-5,2
MSB: En hurtigere vej til job og integration	2,0	-1,8	-1,3
MSB: Dimittender i job	1,4	-2,7	-2,7
MSO/MBU: Sundhed for børn og ældre (<i>estimeret</i>)	12,5	-12,5	-5,0
I alt	78,7	-101,9	-99,2

Ledelsesinformation

Byrådet gav den 13. september 2017 bevilling på mio. kr. årligt til et program for datakvalitet og ledelsesinformation. Bevillingen dækker ledelsesinformation til Aarhus Byråd [Aarhus i tal](#), Fælleskommunalt Ledelsesinformationssystem (FLIS) og datakvalitetsprojekter til sikring af korrekt dataregistrering, samt lønudgifter.

I 2018 er ledelsesinformation til Aarhus Byråd blevet konsolideret og væsentligt udvidet i omfang. FLIS er fortsat under validering, men de første dataområder er ved at være klar til brug, og beskæftigelsesdata leveres nu udelukkende via FLIS.

I 2018 blev der gennemført tre datakvalitetsprojekter til sikring af korrekt dataregistrering, som for en udgift på 2,7 mio. kr. har fundet og rettet 4.420 fejl i data, hvilket giver en beregnet gevinst for 2018 på 83,8 mio. kr.

Byrådet har besluttet, at de opgjorte årlige (netto)gevinster fra korrekt dataregistrering i budgetperioden 2018-2022, der ellers ville tilfalde kommunkassen, tilføres Den Sociale investeringsfond indtil der er sikret en indskudskapital på 40 mio. kr. (B2018) og derudover et engangsbeløb på 3 mio. kr. til byggesagsområdet (B2019).

Efter at gevinsten fra datakvalitetsprojekterne har finansieret den (i byrådsbeslutningen om det samlede program) ufinansierede del af forbruget i 2018, bliver der i 2018 tilført 32,3 mio. kr. som indskudskapital til den sociale investeringsfond, sådan at der nu samlet set er tilført 40 mio. kr. Herudover tilføres 3 mio. kr. til byggesagsområdet i 2019. Endelig er kommunkassen tilført 45,6 mio. kr., hvoraf 42 mio. kr. indstilles tilført byggesagsområdet.

Provenu fra datakvalitetsprojekter på det decentraliserede område tilfalder de berørte magistratsafdelinger, som bidrag til finansiering af afdelingens årlige effektiviseringskrav.

Innovation

Den fælles innovationsindsats "Nye veje til velfærd, Innovation i Aarhus" er en fælles ramme for at gentænke den måde Aarhus Kommune løser sine opgaver på.

I indsatsen arbejder magistratsafdelingerne sammen på tværs og sammen med borgere, virksomheder og det øvrige civilsamfund med at udvikle og afprøve nye ideer og konceptforslag inden for fem byrådsfastsatte strategiske indsatsområder: fremme ligeværd, øget selvforsørgelse, forebyggelse og tidlig indsats, byens udvikling og vækst, øget livskvalitet for voksne og ældre borgere med handicap. De fælles innovationsmidler for 2018 udgjorde i alt 15 mio. kr. Heraf blev 12 mio. kr. fordelt ligeligt mellem de fem indsatsområder til arbejdet med nye ideer og konceptforslag. De resterende 3 mio. kr. blev overført til 2019 til at udfolde 'Nye veje til velfærd og vækst' i implementering af Aarhus-fortællingen og Aarhus-målene.

Center for Innovation i Aarhus (CFIA) er som en del af indsatsen et fælles mødested og værksted for arbejdet med innovation. CFIA bidrager som innovationspartner til at skabe større fælles forståelse og systematik omkring innovation. I 2018 har CFIA haft særligt fokus på at styrke innovationskapacitet på tværs - bl.a. ved at udbyde et kompetenceforløb i innovation. CFIA finansieres med 3,2 mio. kr. årligt via udviklingspuljen.

Velfærdsteknologi

Den velfærdsteknologiske udviklingspulje (VTU) har til formål at udvikle og udbrede velfærdsteknologi inden for alle kommunens serviceområder. I VTU-regi opstartes løbende projekter, som har fokus på at udvikle og afprøve nye teknologiske løsninger til brug i kommunen. Effekterne, som de bevilgede projekter skal medføre, er:

- Øget livskvalitet for borgerne.
- Bedre arbejdsmiljø for medarbejderne.
- Effektivisering af kommunens drift.
- Vækst i det private erhvervsliv.

Fire VTU-projekter blev indarbejdet i det byrådsvedtagne effektiviseringskatalog "Fælles om nye løsninger 2018" på baggrund af positive business cases. De estimerede effektiviseringsgevinster er samlet set 5 mio. kr. pr. år. Der blev bevilget puljemidler til 5 nye projekter i 2018. Projekterne omhandler:

- Afprøvning af et mundkamera betjent af plejepersonale hos borger. Omsorgstandplejen kan så vurdere evt. behandlingsbehov fra distancen.
- Udvikling af et intelligent system til planlægning og administration af pædagogisk personales arbejdstid i daginstitutioner.
- Afprøvning af set-up hvor det syge barn kan følge undervisningen sammen med klassekammeraterne, når en robot er stand-in i klassen.
- Udvikling og afprøvning af sensorer til automatisk opfølgning på brugen af 600 nye multihygienestole på plejehjem.
- Udvikling af en serviceportal, som anvender software-robotter til automatisering af administrative arbejdsgange i aflastningsordningen. Aflastningsordningen er en ordning til familier med børn med handicap.

I forbindelse med budgetforliget for 2019 blev VTU-puljen reduceret med 2 mio. kr. Og med byrådsindstilling i oktober 2018 om videreførelse af VTU-projektet "DokkX" blev puljen reduceret yderligere 2 mio. kr. Den samlede VTU-pulje er fra og med 2019 således på 6 mio. kr. årligt, og der vil fra styregruppens side være opmærksomhed på at målrette midlerne til projekter, som kan være med til at løse nogle af kommunens strategiske udfordringer.

Restanceudvikling

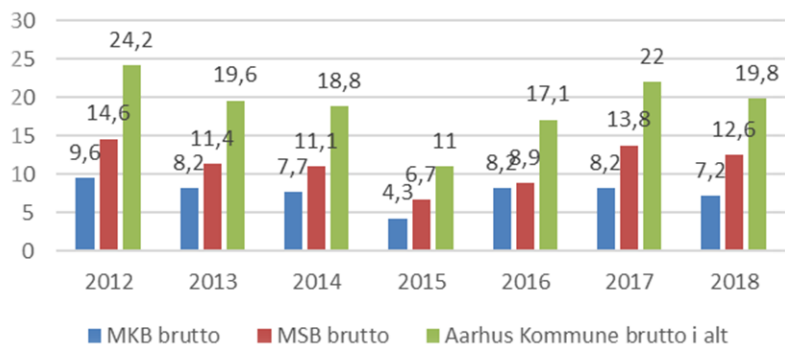
TILGÅR

Indsatsen mod socialt snyd

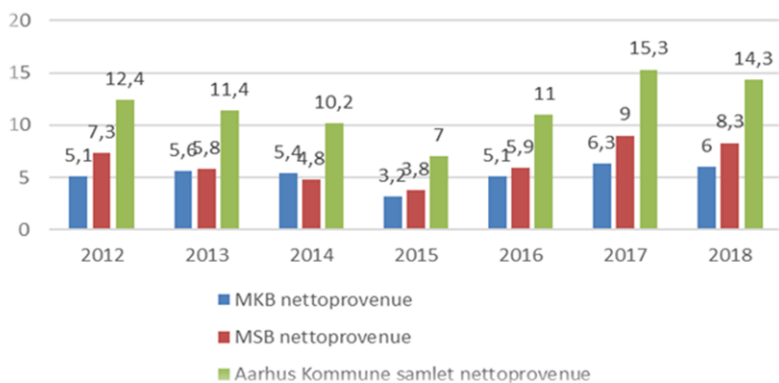
Aarhus Kommune har generelt et stort fokus på at sikre, at ingen får udbetalt ydelser uretmæssigt. Den almindelige lovpligtige kontrol foretages af forvaltningernes sagsbehandlere. Derudover varetages kontrolindsatsen mod socialt snyd af to særlige kontrolenheder hos Kultur og Borgerservice og hos Sociale Forhold og Beskæftigelse (pr. 1. november 2018 er disse lagt sammen under kontrolenheden hos Kultur og Borgerservice). Definitionen på socialt snyd er, når borgeren uberettiget og mod bedre vidende modtager sociale ydelser, som vedkommende ikke er berettiget til.

Samlet set opnåede kontrolenhederne i 2018 et bruttoprovenu på 19,8 mio. kr., hvilket er et fald på 2,2 mio. kr. fra 2017. Bruttoprovenuet er det samlede beløb som det offentlige sparer ved at opdage socialt snyd. Det samlede nettoprovenu, som er det beløb kommunen sparer, var i 2018 på 14,3 mio. kr., hvilket er et fald på 1 mio. kr. fra 2017.

Figur 1. Udviklingen i bruttoprovenue i mio. kr.

Figur 2. Udviklingen i nettoprovenue i mio. kr.

Bilag

Aarhus Kommunes selskaber

Byrådet vedtog den 21. december 2016 "Politik for aktivt ejerskab". For at understøtte politik for et aktivt ejerskab blev der etableret et tværmagistratsligt selskabsteam. Der er udarbejdet skabelon og vedtaget ejerstrategier for tre selskaber og der arbejdes med de resterende som byrådet forelægges i 2019. Endelig arbejdes der med forberedelse af selskabsgørelse af AffaldVarme-området. Nedenstående nøgletal fremgår af [Aarhus i tal](#). De seneste regnskabstal lægges frem, når de er tilgængelige. Ligeledes er ejerstrategierne og opfølgning på disse også samlet der.

Selskaber (ejerandel, links m.v.) / nøgletal	2015	2016	2017	2018
Aarhus Vand A/S (ejerandel 100, www.aarhusvand.dk)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	654	610	648	
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	85,0	50,0	95,0	
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	443	469	372	
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	10.313	10.558	12.021	
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	192	196	207	
Biomassefyret kraftvarmeværk A/S (ejerandel 100, www.bkvv.dk/) ¹				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	1	4	171	
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	0,0	0,0	0,0	
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	445	366	94	
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	605	967	955	
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	1	3	6	
Aarhus Lufthavn A/S (Ejerandel 90,1, www.aar.dk/)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	N/A	N/A	N/A	-
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-8	-11	-16	-
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	1	7	2	-
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	93	83	89	-
- Antal medarbejdere	86	83	83	-
Aarhus Letbane I/S (Ejerandel 50, www.letbanen.dk)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	0	0	3	144
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-10	-24	-707	-101
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	557	633	1.036	301
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	2.003	2.858	2.639	2.737
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	27	29	29	20
Østjyllands Brandvæsen I/S (Ejerandel 79,44, www.ostbv.dk/) ²				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	-	78	87	
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-	15,0	11,0	
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	-	5	7	
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	-	69	78	
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	-	99	108	

Hensigtserklæringer

Hensigtserklæringer i budget 2018	Status
Sociale Forhold og Beskæftigelse skal afdække, hvordan frivillige organisationer kan tænkes ind i de sociale indsatser for unge.	
Udviklingen i serviceudgifterne i 2018 skal følges tæt - både med henblik på at sikre, at der sker den fornødne tilpasning i forbruget, men også for at sikre, at serviceudgifterne ikke stiger mere end forudsat.	
Budgetudfordringen på beskæftigelsesområdet på ca. 20 mio. kr. skal håndteres ved at investere yderligere i området. Via nye investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet er det forligspartiernes vurdering, at der kan tilvejebringes et merprovenu, som kan anvendes til at finansiere budgetudfordringen, hvis der foreligger tilstrækkelig dokumentation.	
Beskæftigelsesforvaltningen skal i videst muligt omfang udnytte analyser og kommende regelændringer med færre proceskrav til at 'fintune' arbejdsgange og de interne dokumentationskrav, så alt overflødigt bureaukrati særes væk.	- 1
Der igangsættes et samarbejde mellem Sundhed og Omsorg, Teknik og Miljø og boligorganisationer om at bygge almene seniorbofællesskaber, gerne tæt på lokalcentrene.	
Midlerne til Borgernes Psykiatrihus udmøntes efter indstilling fra Borgmesterens Afdeling, Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg.	
Der skal arbejdes med investeringsmodeller for at forbedre borgernes sundhedstilstand på følgende områder: Tobaksforebyggelse, en aarhusiansk diabetesplan, tættere samarbejde om lænderygmerter og øget indsats for udsatte.	
Borgmesterens Afdeling skal sammen med Teknik og Miljø og øvrige magistratsafdelinger udarbejde en strategi for forsyningen af grundkøb og arealer til kommunale servicetilbud, der er udfordret af befolkningstilvæksten.	
Borgmesterens Afdeling skal udarbejde en redegørelse for fordele og ulemper ved at lade konkrete udviklingsprojekter indgå i arealudviklingsselskaber i forskellige former.	
Der udarbejdes et beslutningsgrundlag for udbud af niveau 3 på DOKK1	
Kultur og Borgerservice skal optage dialog med LGBT+-miljøet i Aarhus med henblik på at afdække mulighederne for et LGBT+-hus.	
Teknik og Miljø skal sikre, at den del af istandsættelsen af Besættelsesmuseet, der påhviler kommunen som bygningsejer, skal prioriteres gennemført via de fælles genopretningsmidler med afsæt i analysen fra Kultur og Borgerservice.	
I den igangværende innovationsproces skal Kultur og Borgerservice afklares, hvilke eksisterende kommunale serviceydelser og personaleforanstaltninger, som kan samles i Verdensbadet.	
For at Ungdomskulturhuset kan drives videre på det hidtidige niveau permanentgøres medfinansieringen fra Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Børn og Unge på 350.000 kr. fra hver afdeling fra og med 2018. Bidraget kan ydes i form af medarbejderressourcer.	
Kultur og Borgerservice skal sammen med Train udarbejde et oplæg til, hvordan Aarhus Kommune kan understøtte Train, om nødvendigt ved kommende budgetforhandlinger.	
Borgmesterens Afdeling skal under inddragelse af magistratsafdelingerne udarbejde en indstilling til byrådet med et konkret oplæg til organisering og retningslinjer for en social investeringsfond, som skal skabe en ny ramme for langsigtede og helhedsorienterede investeringer med henblik på at forebygge sociale problemer. Fondens startkapital sikres ved, at de kommunaløkonomiske gevinster, der opnås ved indtægtoptimering på de ikke-decentraliserede områder, tilføres Fonden.	
Borgmesterens Afdeling skal sikre - ved inddragelse af en førende økonomi/samfundsvidenskabelig forsker - at der som grundlag for den kommende 10-årige investeringsplan foretages en langsigtet analyse af Aarhus Kommunes økonomi, herunder investeringsbehovet.	
Borgmesterens Afdeling skal arbejde med forslag, der udvikler, fremmer og implementerer cirkulære handlinger, grøn indkøbspolitik, produktionsmetoder, forretningsmodeller og partnerskaber.	
I forbindelse med det kommende udbud vedrørende møbelindkøbsaftaler skal der sættes et markant fokus på cirkulære økonomi.	
Når den økonomiske politik skal revideres i 2018, skal selvstyrebufferen afskaffes.	
I forbindelse med det videre arbejde med implementering af en international strategi skal det vurderes, om der er basis for at etablere et internationalt spor på en af kommunens folkeskoler.	
I forbindelse med det videre arbejde med implementering af en international strategi skal det desuden vurderes, hvilke tiltag der er nødvendige for at øge jobmulighederne for medfølgende ægtefæller. Internationalisering skal også være et fokusområde i den nye magistrat fra 2018.	

¹ Regelændringerne blev ikke vedtaget i folketinget i 2018. Der er derfor ikke givet en smiley.

Hensigtserklæringer i budget 2018	Status
Det skal sikres, at reduktionen af selvpåført bureaukrati og administrativt dobbeltarbejde, som forventes at føre til betydelige effektiviseringer, så vidt muligt synliggøres i den årlige rapportering om effektiviseringer.	
Den anvendte fordeling af de administrative besparelser fastholdes som udgangspunkt, hvis der fremadrettet besluttet administrative besparelser.	
Borgmesterens Afdeling skal samle forligspartierne, når konsekvenserne af udligningsreformen er kendt, og såfremt der sker væsentlige forudsætningsændringer, for at tilpasse budgettet hertil. Et eventuelt merprovener ved salg af Skæring Planteskole kan anvendes til at imødegå eventuelle negative konsekvenser.	
Børn og Unge skal i samarbejde med Borgmesterens Afdeling og andre berørte afdelinger fremsende en indstilling, der igangsætter arbejder med etablering af en ny skole i Nye, og herunder giver det bevillingsmæssige grundlag for igangsættelsen med udgangspunkt i finansiering via skoleudbygningsprogrammet samt den samlede byudviklingsøkonomi i området. Endvidere fremsendes en vurdering af driftsudgifter til skole-, fritids- og idrætsfaciliteter, der ligger udover, hvad der dækkes af budgetmodeller.	
Børn og Unge skal sammen med Borgmesterens Afdeling vurdere behovet for nybyggeri af yderligere skoler på baggrund af langsigtede prognoser for befolkningsudviklingen, samt udarbejde en plan for der fremadrettede arbejde. Udbygningen af idrætsfaciliteter og lokale samlingssteder til fritids- og foreningsliv m.v. skal indtænkes i arbejdet med skoleudbygningsplanerne, og Kultur og Borgerservice skal derudover - via Direktørgruppen - overveje, om der også kan tænkes andre kommunale eller lokale funktioner ind i fremtidige skolebyggerier.	
Børn og Unge indarbejder fremover en forhøjelse af enhedsbeløbet pr. dag-tilbudsgruppe med 10% fra 3,1 mio. kr. til 3,4 mio. kr. (2018-p/l).	
Kultur og Borgerservices kommunegarantiramme til brug for sports- og kulturforeninger og -institutioner forhøjes med et engangsbetrag med overførselsadgang på 35 mio. kr.	
Kultur og Borgerservice får bemyndigelse på kommunegarantier på under 3 mio. kr. - mod hidtil 0,5 mio. kr. Anvendelsen af rapporteres i regnskabet.	
Brobjergskolen skal udvikles til at blive et Børneproduktionscenter, hvor der er plads til en fortsat udvikling af scenekunsten.	
Letbanen skal udbygges og føres til Aarhus Ø, og finansieringen skal tilvejebringes inden for byudviklingsøkonomien for Aarhus Ø.	
Der skal udarbejdes et detaljeret anlægsestimat for en cykelsti fra Borum til Viborgvej.	

Aarhus Kommune
Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C
www.aarhus.dk